

Tommi Jutila, Pekka Rossi & Aki Rätty

**TOIMINNALLINEN ENSIAPUKOULUTUS 4-6-VUOTIAILLE
LAPSILLE**

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Hoitotyön koulutusohjelma
Toukokuu 2019**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu & Oulun ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2019	Tekijä/tekijät Juttila Tommi, Rossi Pekka & Rätty Aki
Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma, Sairaanhoitaja		
Työn nimi TOIMINNALLINEN ENSIAPUKOULUTUS 4-6-VUOTIAILLE LAPSILLE		
Työn ohjaaja Teija Honkonen, Centria AMK & Pirkko Sandelin, OAMK	Sivumäärä 38 + 22	
Työelämäohjaaja Kauppinen Essi		
<p>Opinnäytetyömme tarkoituksena oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida toiminnallinen ensiapukoulutus 4—6-vuotiaille leikki-ikäisille lapsille. Se järjestettiin yhdessä Riilahovin vuoropäiväkodin kanssa, joka sijaitsee Kannuksessa. Opetimme lapsille ensiavun perusteita käytännönläheisesti ja ikätason mukaisesti.</p> <p>Opinnäytetyömme tavoitteena oli antaa lapsille käytännönläheisten esimerkkien ja opetuksen kautta ensiaputaitojen perusteet. Lisäksi tavoitteina oli antaa positiivinen kokemus ensiavusta sekä kehittää lasten keskittymiskykyä, yhteistyötaitoja ja parantaa ryhmäläisten yhteenkuuluvuuden tunnetta. Lisäksi halusimme tietää, onko leikki-ikäisille lapsille mahdollista rakentaa ja järjestää toimiva ensiapupäivä.</p> <p>Aiheiksi valitsimme tapaturmien ennaltaehkäisemisen, hätäilmoituksen tekemisen, kylkiasentoon kääntämisen sekä haavojen puhdistamisen ja sitomisen.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperustaosuudessa käsittelemme yleisiä asioita ensiavusta ja ensiapuopetuksessa käsiteltäviä aiheita, joita ovat tapaturmien ennaltaehkäisy, hätäilmoituksen tekeminen, kylkiasentoon kääntäminen sekä haavojen puhdistaminen ja sitominen. Lisäksi tietoperustassa käsitellään lapsen oppimista, ohjaamista ja opettamista. Myös leikki-ikäisen lapsen kehitys sekä projektityö tuodaan esille tietoperustassa.</p> <p>Keräsimme toiminnallisen ensiapupäivän jälkeen palautteen päivään osallistuneilta lapsilta, päiväkodin henkilökunnalta ja tarkkailemaan tulleet ensihoidon henkilökunnan edustajilta. Oman kokemuksemme ja saadun positiivisen palautteen perusteella järjestämämme toiminnallinen ensiapupäivä onnistui jopa paremmin kuin ennalta odotettiin. Saimme vastauksen siihen, että leikki-ikäisille lapsille on mahdollista rakentaa ja järjestää toimiva kokonaisuus. Lisäksi työelämä osoitti kiinnostusta jatkohankkeelle, koska palautteiden mukaan saimme toteutettua toimivan ensiapupäivän. Jatkohankkeena leikki-ikäisille lapsille voitaisiin alkaa toteuttamaan ensihoitokeskuksen toimesta ensiapupäiviä vuosittain.</p>		

Asiasanat Yleistä ensiaputaidoista, lapsen oppiminen, lapsen ohjaaminen, leikki-ikäinen lapsi, projekti
---

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences & Oulu University of Applied Sciences	Date May 2019	Author Jutila Tommi, Rossi Pekka & Rätty Aki
Degree programme Nursing degree program		
Name of thesis FUNCTIONAL FIRST AID TRAINING FOR 4-6 YEARS OLD CHILDREN		
Supervisor Teija Honkonen, Centria & Pirkko Sandelin, OAMK		Pages 38 + 22
Instructor Kauppinen Essi		
<p>The purpose of our thesis was to design, implement and assess a functional first aid day for children aged 4—6-years. It was organized together with the Riihihoivi round the clock day care, in Kannus. We practically taught children the basics of first aid according to age.</p> <p>The aim of our thesis was to give children the basics of first aid skills through practical examples and teaching. In addition, our goal was to give a positive experience of first aid and to develop the ability of children to concentrate, develop their skills, and improve group cohesion. In addition, we wanted to know if it is possible to build and organize an effective first aid day for children of play-age.</p> <p>For the first aid day topics we chose preventing injuries, making an emergency call, turning to the recovery position, and cleaning and binding the wounds.</p> <p>In the theoretical framework of the thesis we dealt with general issues of first aid and topics to be addressed on the first aid day, such as accident prevention, emergency reporting, turning to the recovery position, and wound cleaning and binding. In addition, the theoretical framework dealt with learning, guiding and teaching children. The development of the play-age child and project work are also highlighted in the theoretical framework.</p> <p>After an operational first aid day, we collected feedback from the children, day care staff, and observers from the emergency care staff. Based on our own experience and the positive feedback we received, the operational first aid day we organized was even better than expected. We got the answer that it is possible to build and organize a functional entity for children of play-age. In addition, working life showed interest in continuing the project, as feedback showed that we had an effective first day. As a follow-up project it could be possible for the Emergency Center to start organizing the first aid day for children of play-age every year.</p>		
Key words Child guidance, child learning, children of play-age, general information on first aid skills, project		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 PROJEKTIN TIETOPERUSTA	4
2.1 Yleistä ensiaputaidoista	4
2.1.1 Lain määrittämä ensiapu ja auttamisvelvollisuus	5
2.1.2 Tapaturmien ennaltaehkäisy	6
2.1.3 Hätät ilmoituksen tekeminen	7
2.1.4 Tajuttomuus ja kylkiasentoon kääntäminen	8
2.1.5 Haavojen puhdistaminen ja sitominen	8
2.2 Lapset oppimassa	9
2.2.1 Lasten oppiminen	10
2.2.2 Lasten ohjaaminen	10
2.2.3 Lasten opettaminen	11
2.3 Leikki-ikäinen lapsi	11
2.3.1 Neljävuotias lapsi	12
2.3.2 Viisivuotias lapsi	13
2.3.3 Kuusivuotias lapsi	13
3 PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITE	15
4 PROJEKTITYÖ	16
4.1 Toiminnallisen projektin suunnittelu	17
4.2 Toiminnallisen projektin toteutus	18
4.2.1 Ensiapupäivän valmistelu	20
4.2.2 Ensiapupäivä	20
4.2.3 Tapaturmien ennaltaehkäisy	21
4.2.4 Hätät ilmoituksen tekeminen	22
4.2.5 Tauko	22
4.2.6 Kylkiasentoon kääntäminen	23
4.2.7 Palaute ja ensiapupäivän päättäminen	23
4.2.8 Haavojen puhdistaminen ja sitominen	24
4.3 Toiminnallisen projektin arviointi	25
4.3.1 Ensiapupäivän palautteet	25
4.3.2 Ensiapupäivän arviointi ja kehittämisideat palautteiden perusteella	29
5 POHDINTA	31
5.1 Oma oppiminen	31
5.2 Projektin eettisyys ja luotettavuus	33
5.3 Projektin hyödyntäminen tulevaisuudessa	35

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme oli toiminnallinen ensiapukoulutus 4—6-vuotiaille lapsille. Opinnäytetyössä perehdyimme 4—6-vuotiaiden lasten kehitykseen sekä oppimiseen, ensiapuun, ensiaputaitojen alkeisiin sekä lainsäädäntöön ja auttamisvelvollisuuteen, tapaturmien ehkäisystä yksinkertaisiin henkeä pelastaviin toimenpiteisiin. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa toiminnallinen ensiapupäivä Riihihovin vuoropäiväkodin 4—6-vuotiaille lapsille Kannuksessa. Opinnäytetyömme tavoitteena oli antaa lapsille käytännönläheisten esimerkkien ja opetuksen kautta ensiaputaitojen perusteet ja positiivinen kokemus ensiavusta sekä kehittää lasten keskittymiskykyä, yhteistyötaitoja ja parantaa ryhmäläisten yhteenkuuluvuuden tunnetta. Lisäksi halusimme tietää, onko leikki-ikäisille lapsille mahdollista rakentaa ja järjestää toimiva ensiapupäivä. Halusimme toteuttaa ensiapupäivän siten, että päiväkodin henkilökunta on jatkossakin innostunut tekemään yhteistyötä sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden kanssa.

Valitsimme toiminnallisen ensiapukoulutuksen opinnäytetyömme aiheeksi, koska kahdella tekijällä on työkokemusta ensihoidosta ja sitä kautta myös ensiaputaitojen koulutuksesta ja tapaturmien ehkäisystä. Lisäksi yhdellä tekijällä on kokemusta lasten parissa työskentelystä lastenhoitajan työtehtävissä ja yhden tekijän omat lapset ovat kohderyhmän ikäisiä. Kaikki tekijät ovat taustaltaan lähihoitajia. Aloitimme opinnäytetyöprojektin tekemisen Centria-ammattikorkeakoulussa, kunnes yksi opiskelija siirtyi opiskelemaan Oulun ammattikorkeakouluun (OAMK). Opinnäytetyö oli ehtinyt jo edistyä sen verran pitkälle, että päätimme jatkaa opinnäytetyön tekemistä alkuperäisellä työryhmällä ja tehdä opinnäytetyö kahden ammattikorkeakoulun välisenä yhteisenä projektina.

Pidämme aiheita tärkeinä, koska leikki-ikäisille lapsille ei järjestetä ensiapukoulutusta. Suomen Punainen Risti on järjestänyt ensiapukoulutuksia nuorimmillaan 6—12-vuotiaille (Suomen Punainen Risti 2019). Leikki-ikäiset lapset ovat kiinnostuneita uusista asioista, oppivat parhaiten leikin kautta, ja tämän vuoksi koemme, että heille tulee antaa pohja ensiaputaidoille ja toimimiselle hätätilanteessa (Häggman-Laitila 2013a, 22). Ensiapukoulutuksia järjestetään kaikille muille ikäryhmille, mutta me otimme haasteeksemme viedä ensiapukoulutus entistä nuoremmille ja luoda pohjaa tälle hienolle kansalaistaidolle, jolla voi parhaassa tapauksessa pelastaa toisen ihmisen hengen (Suomen Punainen Risti 2019).

Ensiapukoulutuksessa on tärkeää puuttua tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja lasten kanssa työskenneltäessä tämä korostuu. Ensiavun lähtökohtana on avun hälyttäminen, lisävahinkojen ehkäisy ja henkeä pelastavien toimenpiteiden suorittaminen. Siksi valitsimme 4—6-vuotiaiden toiminnalliseen ensiapupäivään koulutettaviksi aiheiksi tapaturmien ehkäisyn, hätäilmoituksen tekemisen, kylkiasentoon kääntämisen ja lasten yleisimpien pienten haavojen puhdistamisen sekä sitomisen. Valitsimme kyseiset aiheet, koska vastaavia ensiaputaitoja on opetettu yli 6-vuotiaille lapsille ja näillä yksinkertaisilla toimienpiteillä voidaan estää pysyvä vammautuminen tai mahdollinen kuolema. Toiminnallinen päivä toteutettiin leikin kautta ja lasten kehitystaso huomioiden. Leikki-ikäisten lasten suurimmat tapaturmariskit ovat kaatuminen, putoaminen, törmäys, erilaiset vierasesineet esimerkiksi silmässä, myrkytys, tukehtuminen, palovammat ja sähkötapaturmat sekä hukkuminen (Kolehmainen, Korpilahti & Somerkoski 2016, 2).

Opinnäytetyön myötä opinnäytetyöntekijät saivat oppimiskokemuksen lasten kanssa työskentelystä, ryhmänohjauksesta, yhteistyötaidoista sekä opinnäytetyön tekemisestä ja luotettavan tiedon hakemisesta. Opinnäytetyössä tekijät hyödynsivät omaa kokemusta työskentelystä lasten kanssa opetustilanteessa sekä tietämystään ensiavusta ja ensihoidosta. Suurimpana haasteena toiminnallisen ensiapupäivän toteutukselle oli saada luotua lyhyessä ajassa lasten kanssa avoin luottamussuhde, valita eettisesti oikeat ja luotettavat lähteet työn tietoperustaksi sekä saada aikataulu sopimaan jokaisen ryhmän jäsenen ja yhteistyökumppanina olevan päiväkodin muuttuviin tekijöihin.

Tietoperustana opinnäytetyössä käytettiin tunnettujen ensihoitolääkäreiden kirjoittamia kirjoja, artikkeleita ja hoitosuosituksia ensiavusta sekä ensihoidosta. Opinnäytetyössä haimme tietoa myös lasten kehityksestä, oppimisesta ja ohjaamisesta. Työelämän yhteyshenkilönämme toimi Riilahovin päiväkodin vastaava lastentarhanopettaja Essi Kauppinen sekä Kannuksen kaupungin viransijaisena toimiva varhaiskasvatuspäällikkö Johanna Keskisalo.

2 PROJEKTIN TIETOPERUSTA

Projektin tietoperustaosuudessa käsittelemme yleisiä asioita ensiavusta ja ensiapupäivässä käsiteltäviä aiheita, joita ovat tapaturmien ennaltaehkäisy, hätäilmoituksen tekeminen, kylkiasentoon kääntäminen sekä haavojen puhdistaminen ja sitominen. Lisäksi tietoperustassa käsitellään lapsen oppimista, ohjaamista ja opettamista sekä leikki-ikäisen lapsen kehitystä. Opinnäytetyössä tuodaan esille myös projektityö, jota käsitellään omassa luvussaan.

2.1 Yleistä ensiaputaidoista

Ensiapu tarkoittaa toimenpiteitä, joita voi tehdä ilman apuvälineitä tai yksinkertaisilla apuvälineillä äkillisesti loukkaantuneelle tai sairastuneelle. Tällainen toimenpide voi olla esimerkiksi kylkiasentoon kääntäminen tai pintahaavan sitominen. Ensiapua on myös loukkaantuneen tai sairastuneen rauhoittaminen ja lisäävun hälyttäminen hätänumeroon 112 soittamalla sekä lisävahinkojen torjuminen. Ensiaputaitojen tulisi kuulua kansalaistaitoihin. (Castren, Helveranta, Kinnunen, Korte, Laurila, Paakkonen, Pousi & Väisänen 2012, 18.)

Ensiapu kuuluu laajempaan auttamisen ketjuun, ensimmäinen lenkki on sairauksien, tapaturmien ja onnettomuuksien ennaltaehkäisy. Oireiden ja vammojen varhainen tunnistaminen on ensiaputilanteessa ensimmäinen askel. Ketjun seuraaviin lenkkeihin kuuluvat pelastus, ensihoito, kuljetus ja sairaalassa tapahtuva hoito sekä kuntoutus. (Castren, Helistö, Kämäräinen & Sahi 2011, 14.)

Ensiavun antajana toimii yleensä maallikko, joka aloittaa tarvittavat toimet onnettomuuspaikalla. Hätäensiavulla tarkoitetaan henkeä pelastavia toimenpiteitä, jolloin pyritään turvaamaan autettavan peruselintoiminnot eli hengitys, verenkierto ja tajunta sekä estämään autettavan tilan paheneminen ennen ensihoitohenkilöstön saapumista. (Castren ym. 2012, 18.)

Jokapäiväiseen elämäämme kuuluu erilaiset pienet tapaturmat sekä sairastumiset. Näistä tilanteista yleensä selviää maallikon antaman ensiavun turvin. Vakavammissa onnettomuuksissa ja sairaskohtauksissa tulee turvautua ammattiauttajan apuun, mutta näissäkin tilanteissa maallikoilla on ratkaiseva rooli lisävahinkojen torjumisessa, lisäävun hälyttämisessä ja henkeä pelastavien ensiaputoimien aloittamisessa. Puhuttaessa tapaturmista, onnettomuuksista, sairauksista tai sairaskohtauksista on muistettava ennaltaehkäisyn merkitys. Oikeanlainen turvallisuus- ja

terveyskulttuuri pyrkii ehkäisemään tapaturmia tiedostamalla vaaratekijät ja ylläpitämään terveyttä. (Castren ym. 2011, 13—14.)

2.1.1 Lain määrittämä ensiapu ja auttamisvelvollisuus

Ensiavusta ja auttamisvelvollisuudesta on määrätty myös Suomen laissa. Työturvallisuuslaki (23.8.2002/738 46 § & 47 §) määrää, että ensiapu ja tarvittavat välineet tulee järjestää työpaikoilla työnantajan toimesta, ottaen huomioon työntekijöiden lukumäärä, työn luonne ja työolosuhteet. Työntekijät ohjeistetaan, miten toimitaan erilaisissa onnettomuuksissa ja sairauskohtauksissa, jotta autettava saa tarvitsemansa avun. Lisäksi tulee nimetä ensiavusta vastaava henkilö tai useampi, riippuen työntekijöiden lukumäärästä, työnluonteesta ja työolosuhteista.

Tieliikennelaki (3.4.1981/267 § 57) määrää yleisestä auttamisvelvollisuudesta, jossa jokainen kuljettaja on velvollinen kuljettamaan liikenneonnettomuudessa vakavasti loukkaantuneen välittömästi hoitoon tai avustamaan kuljetuksen järjestämisessä, jos oma ajoneuvo ei sovellu turvalliseen kuljettamiseen. Tieliikennelaki (3.4.1981/267 58 §) määrää onnettomuuteen osallisen auttamisvelvollisuudesta, jossa jokaisen liikenneonnettomuuteen joutuneen on välittömästi pysähdyttävä ja oman osaamisensa mukaan autettava loukkaantuneita tai avuttomassa tilassa olevia sekä tarvittaessa tehdä muitakin toimenpiteitä, johon onnettomuus antaa aiheita.

Pelastuslaki (29.4.2011/379 § 3) määrää yleisestä toimintavelvollisuudesta, jossa jokaisella on velvollisuus toimia eli ilmoittaa vaarassa oleville, tehdä hätäilmoitus ja oman osaamisensa mukaan ryhtyä pelastustoimenpiteisiin, tulipalossa, onnettomuudessa tai uhkaavassa onnettomuudessa. Pelastuslaki (29.4.2011/379 § 37) määrää velvollisuudesta osallistua pelastustoimintaan, jossa pelastustoimen johtajalla on oikeus määrätä onnettomuus- tai tulipalopaikalla tai sen lähetyvillä oleva työkykyinen henkilö pelastustoiminnan avuksi, jos henkilöllä ei ole pätevää syytä kieltäytyä. Lisäksi pelastusviranomaisella on mahdollisuus määrätä kunnassa olevia työkykyisiä henkilöitä viivytystä saapumaan onnettomuus- tai tulipalopaikalle, jos tilanteen hallitseminen ei ole muutoin mahdollista. Ainoastaan pätevistä syyistä saapumisesta voi kieltäytyä. Pelastusviranomainen voi antaa määräyksen vain vuorokaudeksi kerrallaan ja toistaa määräyksen kertaalleen, onnettomuus- ja tulipalopaikalta saa poistua ainoastaan pelastusviranomaisen luvalla.

Poliisilaki (22.7.2011/872 luku 9 § 3) määrää avustamisvelvollisuudesta, jossa päällystöön kuuluvan poliisimiehen määräyksestä on jokainen velvollinen auttamaan poliisia, jos kyseessä on hengenvaarassa

olevan kadonneen etsintä, ihmishengen pelastaminen, loukkaantuneen auttaminen tai huomattavan omaisuus- ja ympäristövahingon torjuminen. Määräyksen toteuttamisessa otetaan huomioon henkilön ikä, terveydentila tai henkilökohtaiset olosuhteet. Lisäksi hukkuneen etsinnässä päällystöön kuuluvan poliisimiehen määräyksestä on yksityisten henkilöiden tai yhteisöjen annettava poliisin käyttöön täyttä korvausta vastaan kohtuullisissa määrin viestivälineitä, elintarvikkeita, kuljetus- ja työvälineitä sekä muita tarvittavia laitteita ja aineita.

Laki ei säädä ensiapuvelvoitetta koti- ja vapaa-ajan tapaturmien varalta, mutta niitä varten voi varautua hankkimalla itselleen ensiaputaitoja sekä ensiapuvälineitä. Harjoittelu ja säännöllinen ensiaputaitojen kertaaminen antavat varmuutta omaan osaamiseen, ja onnettomuuden sattuessa toiminta tulee luonnostaan. Lisäksi ensiavun harjoitellut toimintamallit antavat selkeän ja johdonmukaisen toiminnan tosipaikassa. Ensiaputilanteessa toimiminen oman osaamisensa mukaan on siis tärkeää, koska näin voi noudattaa kansalaisvelvollisuutta ja toimia oikeudellisesti oikein. (Korte & Myllyrinne 2017, 20.)

2.1.2 Tapaturmien ennaltaehkäisy

Valitsimme tapaturmien ennaltaehkäisyyn ensiapupäivän aiheeksi lasten tapaturma-alttiuden vuoksi. Lapsen on tärkeää tiedostaa, että kaikkeen tekemiseen sisältyy riskejä, joita voidaan ennaltaehkäistä toimimalla oikein. Oikein toimimisella tarkoitetaan muun muassa sitä, että lapsi käyttää pyöräilykypärää lähtiessään pyöräretkelle, tällä tavoin ennaltaehkäistään mahdollisesta tapaturmasta johtuvaa pään alueen iskua. Tapaturma tarkoittaa tapahtumaa, joka tulee yllättäen, jossa ihminen loukkaantuu tai jopa menehtyy. Lasten yleisimmät tapaturmat ovat kaatuminen, putoaminen, törmäys, erilaiset vierasesineet esimerkiksi silmässä, myrkytys, tukehtuminen, polttaminen ja sähkötapaturmat sekä hukkuminen. (Kolehmainen ym. 2016, 2—3.)

Tapaturman tunnistaa erilaisista kehon vammoista. Tapaturmien ehkäisyssä tärkeintä on tunnistaa vaaratekijät, sillä mitä paremmin vaaratekijät pystytään tunnistamaan, sen paremmin niihin voidaan puuttua sekä niitä voidaan ehkäistä ja tämän kautta pystytään pienentämään tapaturmien riskiä. (Kolehmainen ym. 2016, 5—8.)

Suurin osa pienten lasten tapaturmista tapahtuu kotona, minkä takia on tärkeää varmistaa kodin turvallisuus. Kotitapaturma.fi-sivustolta löytyy eri-ikäisten lasten vanhemmille kodin turvallisuutta parantavia tarkistuslistoja, joilla voidaan ennaltaehkäistä kodissa tapahtuvia tapaturmia. (Kolehmainen & Korpilahti 2017.)

2.1.3 Hätäilmoituksen tekeminen

Yleinen hätänumero Suomessa on 112. Hätäkeskuslaitos tuottaa Suomessa hätäkeskuspalvelut. Sen tehtävänä on ottaa vastaan eri puolella Suomea pelastus-, poliisi-, sosiaali- ja terveystoimen toimintaan kuuluvia ilmoituksia sekä muita ihmisten, ympäristön ja omaisuuden turvallisuuteen liittyviä ilmoituksia sekä välittää ilmoitukset niille kuuluville viranomaisille. (Castren ym. 2012, 26.)

Kiireellisessä tilanteessa tulee soittaa hätänumeroon 112. Hätänumerosta vastaa hätäkeskuspäivystäjä, minkä jälkeen tulee vastata kysymyksiin, toimia annettujen ohjeiden mukaisesti ja lopettaa puhelu vasta, kun saa luvan hätäkeskuspäivystäjältä. (Hätäkeskuslaitos 2018.)

Valitsimme hätänumeroon soittamisen, sillä lapsikin saattaa joutua soittamaan hätänumeroon. Kun hätänumeroon soittamista on harjoitellut, kynnys soittaa oikeassa tilanteessa on matalampi ja lapsi tietää, ettei hätänumeroon soittamista tarvitse pelätä. Lapselle tulee kertoa, milloin hätäkeskukseen tulee soittaa ja milloin ei. (Hätäkeskuslaitos 2018.)

Tietotekniikkayritys Digia on kehittänyt ja omistaa mobiilisovelluksen nimeltään 112 Suomi. Soitettaessa 112 Suomi -mobiilisovelluksen kautta hätäkeskukseen sen suurin hyöty on, että soittajan tarkka sijaintitieto välittyy hätäkeskukseen automaattisesti, ja tämä nopeuttaa hätäpuheluiden käsittelyä, koska se on integroitu hätäkeskukseen järjestelmään. Tarkan paikannuksen avulla voidaan lähettää lähin ja tarkoituksenmukaisin yksikkö tapahtumapaikalle, sekä tarkka sijaintitieto nopeuttaa avun paikalle saapumista. 112 Suomi -mobiilisovelluksen voi ladata sovelluskaupasta kaikkiin Android-, Windows-, iPhone- ja Jolla-puhelimiin. (Hätäkeskuslaitos 2018.)

Mielestämme 112 Suomi -mobiilisovellus helpottaa lasten hätäkeskukseen soittamista ja kynnys soittamiseen laskee, koska enää ei ole välttämätöntä osata kertoa tarkkaa paikkaa tai osoitetta missä on. Riittää kun osaa käyttää puhelinta, soittaa hätäilmoituksen mobiilisovelluksen kautta ja vastata hätäkeskuspäivystäjän esittämiin kysymyksiin. (Hätäkeskuslaitos 2018.)

2.1.4 Tajuttomuus ja kylkiasentoon kääntäminen

Kylkiasentoon kääntämisellä varmistetaan tajuttoman henkilön hengitysteiden auki pysyminen, estämällä veltostuneen kielen painuminen nieluun sekä mahdollisen oksennuksen valuminen pois suusta ja hengitysteistä (Suomen Punainen Risti 2016). Tajuton henkilö yritetään aluksi herättää ravistelemalla hartioista. Jos henkilöä ei saada hereille, soitetaan yleiseen hätänumeroon 112, minkä jälkeen toimitaan hätäkeskuspäivystäjän antamien ohjeiden mukaan. Sitten tarkistetaan, hengittääkö tajuton henkilö. Jos hän hengittää, niin hänet käännetään kylkiasentoon ja tarkkaillaan hengitystä, kunnes apu saapuu. Jos tilanne muuttuu, soitetaan uudestaan hätäkeskukseen 112 Suomi -mobiilisovelluksen kautta tai hätänumeroon 112. (Korte & Myllyrinne 2017, 12—17.)

Kylkiasentoon kääntäminen tapahtuu vaiheittain. Ensimmäiseksi nostetaan henkilön auttajaa lähempänä oleva käsi yläviistoon ja asetetaan toinen käsi rinnan päälle. Tämän jälkeen nostetaan taaempänä oleva polvi koukkuun ja otetaan henkilöä kiinni taaemmasta hartiaista sekä polvesta ja käännetään hänet kyljelleen auttajaa päin. Käsi asetetaan posken alle ja varmistetaan hengitysteiden auki pysyminen taivuttamalla päätä taaksepäin. (Suomen Punainen Risti 2016.)

2.1.5 Haavojen puhdistaminen ja sitominen

Valitsimme pienten haavojen puhdistamisen ja sitomisen ensiapupäivän aiheeksi, koska haavat ovat yleisimpiä pieniä tapaturmia, joita lapsille tapahtuu. Aiheen valintaan vaikuttaa myös se, että haavoihin kohdistuvalla nopealla ensiavulla parannetaan haavojen kokonaisvaltaista hoitoa sekä paranemista ja ennaltaehkäistään tulehduksia. (Castren ym. 2011, 71—75.)

Haava on ulkoisen tekijän tekemä vaurio ihoon tai limakalvoon. Arkielämässä tapahtuneet haavat ja naarmut ovat yleensä pieniä ja pinnallisia, ja ne voi hoitaa kotikonstein. Haava hoidetaan aluksi puhdistamalla haava-alue viileällä juoksevalla vedellä. Haavasta puhdistetaan tarvittaessa vierasesineet, esimerkiksi hiekka, kevyesti pyyhkäisemällä. Haava peitetään joko laastarilla tai sidoksella, mutta tarvittaessa voidaan käyttää tilapäisvälineenä esimerkiksi paperia tai vaatekappaletta. Haavaa näytetään vanhemmalle tai muulle aikuiselle. Aikuinen arvioi, tarvitseeko haavaa käydä näyttämässä lääkärillä. (Korte & Myllyrinne 2017, 41—44.)

2.2 Lapset oppimassa

Lasten ryhmäytyminen ja yhteenkuuluvuuden tunne on edellytys lasten yhteisölliselle oppimiselle. Yhteisöllisessä oppimisessa tarvitaan sitoutumista, yhteistyötaitoja, vuorovaikutusta sekä yhteistä päämäärää. Yksilötasolla yhteisöllinen oppiminen kehittää sosiaalisia-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Pienten lasten kohdalla yhteisöllinen oppiminen vaatii oppijoiden välillä taitoja, joita ovat ystävyys, yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus. Ryhmän jäsenten toisensa tunteminen ja aikaisemmat kokemukset edesauttavat yhteisöllistä oppimista. Ristiriitatilanteiden ratkaiseminen on helpompaa, jos ryhmässä toimivat lapset tuntevat toisensa tai ovat ystäviä. Oppimiskokemukset yhteisöllisessä oppimisessa ovat yksilölle palkitsevia ja arvokkaita. (Koivula 2010, 157—158.)

Lapsi oppii jäsentelemään, sisäistämään ja käsittelemään oppimiaan asioita leikin kautta. Leikissä harjoitellaan sosiaalisia sekä kielellisiä taitoja ja omien tunteiden ilmaisemista. Lapsi oppii leikkiessä myös itsestään, esimerkiksi asioista, mistä itse nauttii tai ei pidä. Leikin loppuessa lapsi oppii korjaamaan jälkensä, ja tässä asiassa aikuisen rooli korostuu. Leikin kautta lapsi oppii hyödyllisiä taitoja elämää varten. (Kärkkäinen 2003, 50.)

Leikin avulla opettaminen motivoi lasta, ja tällä tavoin oppimiskokemus on lapselle mukava. Leikin avulla lapselle voidaan opettaa uusia asioita. Leikki on tärkeä opetusväline, ja leikin avulla opetettaessa vain mielikuvitus on rajana, koska lapsia voidaan opettaa useilla erilaisilla leikin muodoilla, esimerkiksi oppimispeleillä ja liikunta- sekä laululeikeillä. (Kärkkäinen 2003, 50—55.)

Lapsen ohjaaminen leikin kautta vaatii suunnitelmallisuutta ja tarvittaessa myös lapsen suoraa ohjaamista, jolla tarkoitetaan, että leikissä aikuinen toimii aktiivisessa roolissa. Ohjaamista tarvitaan lasten välisissä mahdollisissa ristiriitatilanteissa sekä uusien asioiden oppimisessa. Ohjauksessa on tärkeää ottaa huomioon lasten kehitystaso, lapsen halu tehtävään ja opittavaan asiaan sekä oppimistilanteen rauhoittaminen ja sujuvuus. (Särkkä 2012, 69.)

Aikuisen osallistuminen lapsen leikkiin ei vaikuta lapsen kehitykseen. Aikuinen ei saa kuitenkaan tehdä asioita lapsen puolesta, vaan aikuisen tulee tukea lapsen leikkiä ja omia ideoita. Aikuisen tulee järjestää lapselle aikaa ja mahdollisuus leikkiin. Leikin ohjaamisella ja osallistumisella on se ero, että ohjaamisessa aikuinen valvoo, havainnoi ja seuraa leikin etenemistä sekä osallistuu itse leikkiin. Osallistumisessa aikuinen osallistuu leikkiin, muttei välttämättä ohjaa lasten leikin kulkua. (Särkkä 2012, 71.)

2.2.1 Lasten oppiminen

Oppimisella tarkoitetaan tietyn asian tai aiheen saattamista pitkäkestoiseen muistiin. Pitkäkestoisen muistin avulla pystymme palauttamaan mieleen muistot, tiedot ja taidot. Työmuisti on usein edellytys oppimiselle, ja sillä tarkoitetaan uusien asioiden mieleen painamista ja työstämistä. Oppiminen voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen: mieleen painaminen, mielessä säilyminen ja mieleen palauttaminen. Mieleen painaminen tarkoittaa, että opitut asiat säilötään pitkäkestoiseen muistiin eli miten lapsi muistaa opitun asian. Mielessä säilyminen tarkoittaa, miten lapsen tiedot ja taidot pysyvät mielessä. Mieleen palauttaminen tarkoittaa sitä, miten lapsi palauttaa opitut asiat mieleensä. (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri.)

Lasten oppiminen on yksilöllistä, osa oppii paremmin tekemällä, kun taas toiset kuuntelemalla tai lukemalla. Pienten lasten kohdalla paras tapa oppia on tekemällä asioita yhdessä muiden kanssa. Lasten oppimistilanteessa on tärkeää käyttää lapselle ominaista kieltä sekä toimintamalleja. Lapsen ajattelu, kieli ja mielikuvitus kehittyvät leikkimisen kautta. Leikkiminen tukee terveyttä sekä hyvinvointia ja kehittää sosiaalisia taitoja ja tunne-elämää. Myös lasten tiedot ja taidot kehittyvät leikin kautta. (Åkerfelt & Laitinen 2016, 5—6.)

Lasten, aikuisten ja lasten keskinäinen vuorovaikutus sekä ympäristö vaikuttavat lapsen oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen. Leikkiminen tuottaa parhaassa tapauksessa yhteisöllisyyttä, osaamista sekä tunteiden ilmaisua. Leikin kautta lapselle annetaan mahdollisuus kokeilla, yrittää ja erehtyä. Leikin kautta lapsilla on mahdollisuus kokeilla uusia asioita. Leikin avulla jokainen lapsi pääsee toteuttamaan itseään, ja leikkiessä syntyy ajatus, että asiat eivät vain tapahdu, vaan jokainen vaikuttaa tapahtumiin omalta osaltaan. (Åkerfelt & Laitinen 2016, 9—12.)

2.2.2 Lasten ohjaaminen

Lapsen ohjaaminen on kasvattajan ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Kasvatustilanteessa lapsen ohjaamisen osallistuu usein useampi henkilö, ja tämän vuoksi lapsen käyttäytymiseen vaikuttavat monet tekijät. Ohjaaminen voidaan ajatella olevan kasvatuksen konkreettista toimintaa, niin sanottua ulospäin näkyvää kasvattamista. Ohjaaminen on aina tavoitteellista toimintaa ja jokin tavoite, joka kasvatettavan toivotaan täyttävän. Kokonaisuudessaan ohjaaminen on laaja-alainen prosessi, johon vaikuttavat lukuisat asiat. (Häkkinen & Kuokkanen 2006, 141, 146.)

Ohjaajan tulee osoittaa omalla asenteellaan, että hän arvostaa lasta ja lapsen mielipidettä. Lasta tulee kuunnella ja hänen ideoitaan tulee hyödyntää toteutuksessa. Näin lapsi kokee, että hän tulee kuulluksi. Ryhmässä tulee olla sellainen ilmapiiri, jossa on turvallista olla ja lapset kokevat kuuluvansa yhteen. Lisäksi ohjaajan tehtäviin kuuluu auttaa lapsia tunteiden käsittelyssä ja hallinnassa. (Piiroinen 2007, 10.)

Tehokas ajankäyttö ohjaamisessa vaatii hyvän valmistautumisen opetuksen pitämiseen. Erilaisten materiaalien valmiiksi esille ottaminen helpottaa opetuksen hallintaa ja säästää aikaa. Ohjelman valmiiksi suunnittelu ja työskentelypaikan tarkistaminen on hyvä tehdä ennen opetuksen alkua. Mikäli käytössä on erilaisia avustajia, tulee heille kertoa heidän roolinsa ja tarkat ohjeet. Tarkistuslistan käyttäminen helpottaa opetuksen hallintaa ja ajankäyttöä. (Packard & Race 2001, 101—102.)

2.2.3 Lasten opettaminen

Lapsille olisi hyvä laatia säännöt hyviin opetustapoihin. Näin lapset tietävät, kuinka käyttäytyä ja mitä heiltä odotetaan. Opetuksen tulee olla lapsille sopivantasoista ja mielekästä, sillä nämä vaikuttavat suuresti työrauhaan. Yhteen aiheeseen ei tule käyttää liiaksi aikaa, sillä osalla lapsilla voi olla ongelmia keskittyä pitempään. Opetuksen aluksi kannattaa kertoa opetuksen tavoitteista ja miksi aihe on tärkeä. Nämä edistävät lasten kiinnostusta ja keskittymistä. Palautteen antaminen on tärkeää lasten motivaation parantamiseksi. Palautetta voidaan antaa muun muassa diplomeilla tai töiden esittämisellä luokan edessä. Isossa ryhmässä työskentely edistää opitun asian ymmärtämistä. Lasten itsevarmuus kasvaa, kun keskustellessa lapsen ajatukset muistuttavat muiden lasten ajatuksia. (Packard & Race 2001, 109—113.)

2.3 Leikki-ikäinen lapsi

Lapsen kehitys ja kasvu on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa motorinen ja fyysinen kehitys sekä kognitiivinen ja sosio-emotionaalinen kehittyminen ovat jatkuvasti yhteydessä keskenään. Lapset kehittyvät yksilöllisesti, joten lasten kehityksessä voi olla eroja, vaikka lapset olisivat saman ikäisiä. (Kaisvuo, Storvik-Sydänmaa, Talvensaari & Uotila 2012, 5.)

Leikki-ikäinen lapsi kehittyy nopeaa vauhtia ja oppii päivä päivältä uusia asioita. Lapsen lihaksisto ja luusto kehittyvät voimakkaasti. Lapsi oppii perusliikkumisen taitoja, ja karkea- sekä hienomotoriikka kehittyvät. Motoriset taidot alkavat vähitellen automatisoitua ennen kouluikää. Ympäristön virikkeillä ja lapsen kokemalla vuorovaikutuksella on yhteys lapsen kehitykseen. Lapsi alkaa hahmottaa tarkemmin ympäristöään ja sen vaaratekijöitä. Lapsi luottaa omiin kykyihinsä ja saattaa kokeilla hyvinkin rohkeasti

uusia asioita. Leikki-ikäinen lapsi on tiedonhaluinen, kiinnostunut ympäristöstään ja haluaa oppia koko ajan jotain uutta. Leikki-iässä lapsen ajattelu ja ajatusmaailma kehittyvät kiivaalla vauhdilla. Lapsi on utelias ja esittää usein kysymyksiä. Leikki-ikä on hyvää aikaa oppia uusia asioita ja lapsi oppiikin asioita mielellään leikin kautta. (Kaisvuo ym. 2012, 48—49.)

Jokainen lapsi on yksilö ja ainutlaatuinen pieni ihminen. Lapsen kehittyminen, oppiminen ja kasvaminen tapahtuvat yksilöllisellä vauhdilla. Lapsi on alati ympäristönsä vaikutuksen alaisena ja ottaa vaikutteita ympärillään tapahtuvista asioista. Lapsen yksilölliseen kehitykseen ja kasvamiseen vaikuttavat monet eri asiat, joita ovat muun muassa, geenit, kasvuympäristö sekä lapsen yksilölliset mieltymykset. (Ojanen, Ritmala & Siven 2010, 65.)

2.3.1 Neljävuotias lapsi

Neljävuotias lapsi on jättänyt taaperovaiheen taakseen ja on siirtynyt leikki-ikään. Leikki-ikäinen lapsi on alati kiinnostunut ympäristöstään sekä ympärillään tapahtuvista asioista. Lapsi kasvaa ja kehittyy päivästä toiseen kaikilla osa-alueilla. Lapsi on kehityksensä suvantovaiheessa. Neljävuotias saattaa muuttua vilkkaasta ja mahtipontisesta lapsesta pohdiskelevaksi ja tyyneksi lapseksi. Lapsi alkaa huomioimaan toisia ihmisiä enemmän kuin ennen, lapsen itsekkyyks vähenee ja yhteistyökyky kasvaa. Lapsi on entistä huomaavaisempi toisia ihmisiä kohtaan, mutta kaipaa itsekin vielä runsaasti huomiota. Lapsi nauttii vanhempien huomiosta ja hoivasta. Vanhemmat ja sisarukset ovat lapsen esikuvina, ja lapsi jäljittelee heidän toimiaan. (Häggman-Laitila 2013a, 4—8.)

Lapsi hallitsee liikkeensä kohtalaisen hyvin, hän harjoittelee tasapainoa, nopeutta ja kehon liikkeitä päivittäin toimissaan ja leikeissään. Lapsi osaa hyppiä molemmilla jaloillaan, seisoa yhdellä jalalla, juosta sekä pyöräillä apurattaiden avulla. Puussa kiipeily ja monipuolinen tekeminen kiinnostavat lasta, ja hän oppii myös perinteisimpien urheilulajien ominaisuuksia ja lajitaitoja. Pieni lapsi tarvitsee päivittäin toistuvan päivärytmin. Päivärytmillä lapsi oppii yhdistämään ajan ja tapahtuman yhteen, niiden yhdistämisellä vahvistetaan lapsen turvallisuuden tunnetta. Lisäksi päivärytmillä on suuri vaikutus lapsen kokonaisvaltaiseen jaksamiseen. (Häggman-Laitila 2013a, 4—10.)

2.3.2 Viisivuotias lapsi

Viisivuotias lapsi on liikkuvainen ja koko ajan menossa. Hän saattaa välillä olla rauhaton, ja hänen tunteensa voivat ailahtella suuresti. Lapsi alkaa olemaan monissa asioissa yhä itsenäisempi ja rohkeampi. Lisääntyneestä itsenäistymisestä huolimatta lapsi kaipaa yhä runsaasti vanhempien turvaa ja yhdessä oloa. Lapsi kasvaa pituutta, ja lapsenomaisen pyöreys katoaa. Muuttuvan kehon hallinta vaatii harjoittelua, ja lapsi on innokas oppimaan kaikkea uutta. Erilaiset leikit ja liikkuminen vaihtelevissa ympäristöissä harjaannuttavat lasta monipuolisesti. Lapsi jaksaa liikkua entistä pitempiä aikoja ja hän pystyy keskittymään entistä paremmin. (Häggman-Laitila 2013b, 3—5.)

Lapsen aloitteellisuus sekä ahkeruus kehittyvät viiden vuoden iässä huomattavasti, mutta hän tarvitsee kuitenkin päivittäin aikuisen ihmisen huomiota ja rohkaisua. Lapsen ajatusmaailma kehittyy, ja hän alkaa keskittymään päivittäisiin valintoihin yhä tarkemmin. Valintojen tekeminen saattaa tuottaa välillä hankaluuksia. Viisivuotias puhuu sujuvasti ja on ymmärrettävä viestijä. Lapsi nauttii keskusteluista ja haluaa kysyä häntä askarruttavista asioista muilta ihmisiltä. Lapsi voi olla erittäin utelias, ja kysymystulva voi olla suuri. (Häggman-Laitila 2013b, 3—7.)

Lapsen tunne-elämä on kirjavaa ja värikästä. Tunteet vaihtelevat laidasta laitaan. Hän voi itkeä ja rakastaa melkein yhtä aikaa. Kyyneleet ja nauru voivat tulla miltei yhtä aikaa. Hyvät ja huonot päivät vaihtelevat miltei päivittäin. Kiukutteluun lapsi ei aina tarvitse sen suurempaa syytä. Lapsen tunne-elämä kehittyy ja hän tarvitsee vanhempien apua varsinkin tunteiden tulkinnessa sekä oikean ja väärän tunnistamisessa. Kaverit alkavat iän karttuessa olemaan lapselle yhä tärkeämpiä. (Häggman-Laitila 2013b, 3—9.)

2.3.3 Kuusivuotias lapsi

Kuusivuotiaan lapsen elämässä tapahtuu paljon muutoksia, ja lapsi on alati uusien asioiden äärellä. Oppivelvollisuus sekä muut uudet asiat ovat pienelle ihmiselle suuria ja hämmentäviä asioita. Kuusivuotias lapsi on taitava päivittäisissä toimissaan. Lapsen elämä laajenee uusiin mielenkiinnon kohteisiin. Lapsi kiinnostuu yhä enemmän uusista asioista ja ihmisistä, kaveripiiri laajenee ja sosiaalisuhteet kasvavat. Lapsi nauttii lisääntyneestä itsenäisyydestään ja harjoittelee sitä erilaisissa tilanteissa. Lisääntyneestä itsenäistymisestä sekä omatoimisuudesta huolimatta lapsi tarvitsee silti paljon tukea ja opastusta vanhemmiltaan ja muilta läheisiltä aikuisilta. (Häggman-Laitila 2013c, 5—7.)

Tässä iässä lapsen aloitteellisuus ja ahkeruus kehittyvät paljon. Kehuminen ja rakentava palaute tukevat lapsen positiivisen minäkuvan kehittymistä. Epäonnistumiset ja virheiden tekeminen eivät haittaa, jos lapsi suhtautuu itseensä myönteisesti. Tällöin lapsi haluaa vastoinkäymisistä huolimatta jatkossa yrittää parhaansa ja onnistua. Lapselle on tärkeää, mitä muut ovat hänestä mieltä. Lapsi haluaa tulla arvostetuksi ja kuulluksi. Toisten ihmisten mielipiteet vaikuttavat itsetunnon kehittymiseen. Liikkuminen eri tavoin onnistuu lapsella yhä sujuvammin. Kuusivuotias lapsi viihtyy liikuntaleikkien parissa. Lapsella on lajitaitoja, ja hän osaa muun muassa pyöräillä. Erilaiset leikit ja liikunta eri ympäristöissä harjaannuttavat lasta liikkeiden hallinnassa. Lapsi kehittyy paljon liikkueensa leikkiensä aikana. Kuusivuotias lapsi pitää materiaalien parissa tekemisestä, ja hän suunnittelee tekemisiään etukäteen. Lapsen ympäristö laajenee kotipihan ulkopuolelle omatoimisuuden lisääntyessä. (Häggman-Laitila 2013c, 5—7.)

Päivärytmi on kuusivuotiaalle lapselle tärkeä. Lapsi tarvitsee tässä iässä säännöllistä päivärytmiä. Riittävä ja monipuolinen ravinto sekä uni ovat lapselle tärkeitä asioita kasvamisen ja oppimisen kannalta. Lapsi on kovin tiedonjanoinen, ja hän esittää kysymyksiä häntä askarruttavista asioista. Hän haluaa vastauksia kysymyksiinsä ja omaa omia mielipiteitä asioihin. Lapsen tunne-elämä on laaja, surut ja ilot kulkevat miltei käsi kädessä. Lapsi osaa ilmaista itseään jo sanoin eikä pelkästään toimimalla. Lapsi pystyy sietämään epämiellyttäviä asioita entistä paremmin. Lapsi tarvitsee tunteidensa tulkintaan vanhempiaan, varsinkin ikävien asioiden tutkimisessa. Lapsen moraalin kehityksen kannalta on hyvin tärkeää, että tunteiden näyttäminen on sallittua. (Häggman-Laitila 2013c, 5—9.)

3 PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyömme tarkoitus oli suunnitella, toteuttaa ja arvioida toiminnallinen ensiapuopetus Riihihovin vuoropäiväkodin 4—6-vuotiaille lapsille Kannuksessa. Opinnäytetyömme tavoitteena oli antaa lapsille käytännönläheisten esimerkkien ja opetuksen kautta ensiaputaitojen perusteet ja positiivinen kokemus ensiavusta sekä kehittää lasten keskittymiskykyä, yhteistyötaitoja ja parantaa ryhmäläisten yhteenkuuluvuuden tunnetta. Lisäksi haluamme tietää, onko leikki-ikäisille lapsille mahdollista rakentaa ja järjestää toimiva ensiapupäivä.

Valitsimme toiminnallisen ensiapuopetuksen opinnäytetyömme aiheeksi, koska kahdella tekijällä on työkokemusta ensihoidosta ja sitä kautta myös ensiaputaitojen koulutuksesta ja tapaturmien ehkäisystä. Lisäksi yhdellä tekijällä on kokemusta lasten parissa työskentelystä lastenhoitajan työtehtävissä ja yhden tekijän omat lapset ovat kohderyhmän ikäisiä. Kaikki tekijät ovat taustaltaan lähihoitajia.

Pidämme aihetta tärkeänä, koska leikki-ikäisille lapsille ei järjestetä ensiapukoulutusta. Suomen Punainen Risti on järjestänyt ensiapukoulutuksia nuorimmillaan 6—12-vuotiaille (Suomen Punainen Risti 2019). Leikki-ikäiset lapset ovat kiinnostuneita uusista asioista, oppivat parhaiten leikin kautta, ja tämän vuoksi koemme, että heille tulee antaa pohja ensiaputaidoille ja toimimiselle hätätilanteessa (Häggman-Laitila 2013a, 22). Ensiapukoulutuksia järjestetään kaikille muille ikäryhmille, mutta me otamme haasteeksemme viedä ensiapukoulutus entistä nuoremmille ja luoda pohjaa tälle hienolle kansalaistaidolle, jolla voi parhaassa tapauksessa pelastaa toisen ihmisen hengen (Suomen Punainen Risti 2019).

4 PROJEKTITYÖ

Projekti on päämäärätietoinen toteutus, jossa on ennalta määritelty aikataulu, budjetti ja laajuus. Projektille määrätään yleensä yksi vastuhenkilö eli projektipäällikkö, joka johtaa projektia. Hänelle voidaan määritellä projektityöryhmä, joista jokainen vastaa projektin etenemisestä ja lopputuloksesta. Projektiryhmä muodostetaan väliaikaiseksi työryhmäksi, joka toteuttaa projektin. Projekti jakautuu seuraaviin vaiheisiin: perustaminen, suunnittelu, toteutus ja päättäminen, joista jokainen vaikuttaa toisiinsa. Projektin perustamisessa tärkeintä on määritellä projektin tarve ja tavoitteet. (Carver, Kamppari, Kymäläinen & Lakkala 2016, 10—13.)

Projekti lähtee liikkeelle ideointivaiheella, jossa asetetaan tavoitteet, rajataan aihe ja määritellään toimintaympäristö. Ideointivaiheessa projektilla ei ole vielä projektisuunnitelmaa, eikä toteutukseen vaikuttavia riskitekijöitä ole määritelty. Projektin onnistumiseen vaikuttaa, että sille on oikea tarve. Projektille asetettujen tavoitteiden neljä keskeistä tehtävää ovat: tavoitteet edistävät työn etenemistä, työtehtävät jaetaan tasapuolisesti ja tavoitteellisesti, tavoitteet ovat selkeät ja motivoivat sekä projektin tavoitteet haastavat työryhmätyöskentelyssä. Tavoitteiden tulee olla selkeitä, sillä liian epämääräiset tai vaihtelevat tavoitteet turhauttavat projektin toteuttajia sekä heikentävät työskentelyä. Ideointivaiheessa pitää toimia eettisesti oikein, eikä toisten ideoita tai suunnitelmia saa anastaa. (Carver ym. 2016, 14.)

Projektista luodaan projektisuunnitelma ideointivaiheen perusteella. Projektisuunnitelmasta tulee löytyä seuraavat asiat: projektin tarkoitus, kuinka projekti toteutetaan, aikataulu, resurssit, projektin vastuhenkilö eli projektipäällikkö sekä raportointimenetelmä. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon työn tilaaja, projektityöryhmä, rahoitus ja projektiorganisaatio. Projektisuunnitelmassa käydään läpi projektin elinkaari. Projektisuunnitelma tarvitaan, jotta projektin eteneminen ja hallinta on mahdollista. Projektisuunnitelma ei lopeta projektin suunnittelua, vaan suunnittelu jatkuu koko projektin elinkaaren ajan. (Carver ym. 2016, 25.)

Projekti käynnistetään alkutapaamisella, jossa selvitetään projektityöryhmä sekä heidän vastuualueensa, käytössä olevat resurssit, selvitetään projektin toteuttamista varten tarvittavia hankintoja, tiedotetaan ja aloitetaan projekti. Alkutapaamiseen kutsutaan koko projektityöryhmä, mahdolliset rahoittajat sekä muut projektiin osallistuvat tahot. Alkutapaamisessa täytetään tarvittavat sopimukset sekä sovitaan tarvittavien hankintojen kilpailuttamisesta. (Carver ym. 2016, 49—50.)

Projektin käynnistämisen jälkeen projekti on elinkaaren keskivaiheella, jolloin keskitytään projektin toteuttamiseen. Projektin edetessä on tärkeää pitää projektin tavoite mielessä ja sitä tulee seurata, jotta projekti pysyy tavoitteessa. Toteutusvaiheessa projektisuunnitelmaa toteutetaan käytännössä kohti ennalta määrättyä tavoitetta. Projektisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita tai toteutumistapoja voidaan joutua muokkaamaan projektin edetessä. Merkittävistä muutoksista projektisuunnitelmaan on keskusteltava kaikkien projektiin osallistuvien tahojen kanssa. Projektin kokonaisuus voidaan jaotella pienempiin osiin ja näin sen työstäminen on mielekkäämpää. Projektissa voi tapahtua ennalta-arvaamattomia muutoksia, joihin tulee kehitellä uusia ratkaisuja. Projektin toteutuksessa tulee tiedostaa ja varautua mahdollisesti olemassa oleviin ongelmakohtiin. (Carver ym. 2016, 50—51.)

Välikirjoitus on tärkeää projektin etenemisen seurannassa, koska sillä kootaan jo tehdyt työt, mahdolliset ongelmat sekä miten projektissa edetään. Välikirjoituksessa tulisi ilmetä seuraavia asioita; projektin perustiedot, projektin eteneminen, projektin eteen tehdyt asiat, toteuttamatta jääneet asiat perusteluineen, projektin eteneminen jatkossa, riskitekijät sekä budjetointi. Välikirjoituksen avulla tiedotetaan projektin etenemisestä kaikkia projektiin osallistuvia tahoja. (Carver ym. 2016, 52—53.)

Projekti päätetään ennalta määrättyä ajankohtana, kun projektin tavoite on saavutettu ja se on valmis. Lopettamisvaiheessa projekti arvioidaan, tulokset julkistetaan ja niistä tiedotetaan. Projektin sisällöllinen päättäminen tarkoittaa, että projektin tuotos viimeistellään ja luovutetaan työn tilaajalle. Projektin hallinnollinen päättäminen kohdistuu projektissa olevan henkilöstön tehtäviin sekä budjetin tarkasteluun. Projektin päätöksessä kirjoitetaan loppuraportti, jossa arvioidaan projektin lähtökohtaa, tavoitteita ja tehtäviä sekä niiden toteutumista, projektin lopullista tuotosta sekä projektityöryhmän ammatillista kasvua. Projekti päättyy päätöskokoukseen, johon sisältyy työn tilaajan arviointi projektin tuotoksesta. (Carver ym. 2016, 53—56.)

4.1 Toiminnallisen projektin suunnittelu

Opinnäytetyömme toteutetaan toiminnallisena projektina, jonka tavoitteena on saavuttaa ennalta asetettu tavoite eli toiminnallinen ensiapupäivä leikki-ikäisille lapsille. Toiminnallisen projektin onnistumisen vaarantavina riskeinä ovat ulkoiset muuttuvat tekijät ja aikataulu, jotka aiheuttavat haasteita projektin toteutumiselle. Toiminnallisen projektin onnistumista voidaan arvioida vasta tilaisuuden jälkeen, koska silloin tilaisuudesta saatu arvio ja palaute ovat käytössä. (Kettunen 2003, 23—24.)

Opinnäytetyötä lähdettiin toteuttamaan kaikkien opinnäytetyöntekijöiden yhteisestä mielenkiinnosta ensiapuopetukseen. Löytämämme tiedon perusteella alle kouluikäisille lapsille ei ole järjestetty toiminnallisia ensiapuopetuksia, vaan kaikki ensiapuopetukset on kohdennettu 7-vuotiaista ylöspäin. Yhteistyökumppanina toimiva päiväkotitoiminta valittiin valmiiden suhteiden perusteella. Projektin alkuvaiheessa otimme yhteyttä Kannuksen varhaiskasvatuspäällikköön, esittelimme ajatuksemme ensiapuopetuksesta ja sovimme projektin toteutuksesta. Tekijöiden vankka ammattitaito ensihoidosta loi hyvän perustan projektin toteuttamiselle ja opetettavien aiheiden valinnalle. Projektissa olivat mukana opinnäytetyöntekijät Tommi Jutila, Pekka Rossi ja Aki Rätty, opinnäytetyön ohjaajina Centria-ammattikorkeakoulun opettaja, Oulun ammattikorkeakoulun opettaja sekä Kannuksen varhaiskasvatuspäällikön sijainen ja Riihihovin päiväkodin edustajana vastaava lastentarhanopettaja.

Valitsimme ensiapupäivän opetettavat asiat huomioiden leikki-ikäisten lasten kehitystason. Ensiapupäivää varten keräsimme kattavasti tietoa ensiavusta, lapsen kehityksestä eri-ikäkausiin, opetuksesta ja ohjauksesta sekä projektin toteutuksesta. Ensiapupäivän sisällön suunnittelussa huomioimme lasten valmiudet toimia ensiaputilanteissa ja aiheiksi valitsimme tapaturmien ennaltaehkäisyn, hätänumeroon soittamisen, kylkiasentoon kääntämisen ja pienten haavojen puhdistuksen ja hoitamisen.

Projektin suunnittelu alkoi keväällä 2018, jolloin toteutimme projektisuunnitelman hyväksytysti. Opinnäytetyön teoriaosuuden kerääminen tapahtui syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana. Aloituspäätöksen pidimme 30.1.2019 (LIITE 1), jonka pohjalta jatkoimme opinnäytetyön tietoperustan työstämistä.

4.2 Toiminnallisen projektin toteutus

Aloitimme projektin ideoimalla opinnäytetyön aiheita, josta mielekkäimmäksi aiheeksi nousi ensiapuopetus. Ikäryhmä rajattiin 4–6-vuotiaisiin leikki-ikäisiin lapsiin, koska heille ei löytämämme tiedon mukaan ollut ensiapuopetuksia järjestetty. Ideointivaihe tapahtui 2018 aikana. Päätettyämme aiheen ja rajattuamme sen mielestämme sopivaksi olimme yhteydessä Riihihovin päiväkodin vastaavaan lastentarhanopettajaan sekä Kannuksen viransijaisena toimivaan varhaiskasvatuspäällikköön ja esittelimme idean toiminnallisesta ensiapupäivästä. Sovimme yhteistyöstä ja aloimme työstämään projektisuunnitelmaa.

Ensiapupäivän toteutuksen suunnittelu aloitettiin alkuvuodesta 2019, kun opinnäytetyön tietoperustaa oli työstetty. Ensiapupäivä toteutettiin 11.2.2019. Ensiapupäivään tarvittavat välineet hankittiin

lahjoituksena ottamalla yhteyttä ensiaputarvikkeita valmistaviin ja toimittaviin yrityksiin sekä käyttäviin yksiköihin. Lainasimme tarvittavia välineitä Centria-ammattikorkeakoulusta ja Riilahovin päiväkodista.

Ensiaputarvikkeet meille lahjoitti MedKit Finland Oy. Lapsille jaettavat heijastimet saatiin lahjoituksena LähiTapiolasta ja Korpelan voimalta, 112-tarrat lahjoitti Kannuksen paloasema ja mitalit saimme Riilahovin päiväkodista. He olivat saaneet ne lahjoituksena Korpelan voimalta. Omakustanteisesti hankimme leluhälytysajoneuvot: ambulanssin, paloauton ja poliisiauton. Toimitimme tietoperustan päiväkodin henkilökunnalle sekä opinnäytetyötä ohjaavalle opettajalle. Työstimme opinnäytetyötä sekä ensiapupäivää saadun palautteen perusteella.

Pidimme aloituspalaverin opinnäytetyöhön liittyen vasta 30.1.2019, koska Centrian ohjaavan opettajan saaminen sekä Centrian ja OAMK:n pääseminen sopimukseen yhteistyöstä viivästyivät. Palaveriin osallistui Centrian tiloissa opinnäytetyöntekijöistä Tommi Jutila, Pekka Rossi ja Centrian ohjaava opettaja sekä Skypea välityksellä opinnäytetyöntekijä Aki Rätty. OAMK:n ohjaava opettaja oli estynyt osallistumaan palaveriin. Aloituspalaverissa (LIITE 1) kertosimme opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoituksen, teoriapohjan muodostamisen, aikataulun sekä tarvittavat sopimukset. Jatkoimme teoriapohjan työstämistä aloituspalaverissa käytyjen asioiden sekä saadun palautteen pohjalta.

Ennen ensiapupäivän toteutusta pidimme toisen palaverin 7.2.2019, johon osallistuivat opinnäytetyöntekijät Tommi Jutila, Pekka Rossi, Aki Rätty, Centrian ohjaava opettaja sekä työelämänohjaaja. OAMK:n ohjaava opettaja oli estynyt osallistumaan palaveriin. Palaverissa kävimme läpi ensiapupäivän suunnittelua (LIITE 6/1 & LIITE 6/2), tarvittavia materiaaleja sekä muita käytännön asioita. Tarkistimme, että tarvittavat saatekirjeet (LIITE 4) on toimitettu päiväkotiin ja osallistumiskirjeet (LIITE 5) jaettu vanhemmille. Kävimme läpi, että ensiapupäivää varten tarvittavat materiaalit on hankittu sekä lapsille jaettavat diplomit (LIITE 7) tehty. Lisäksi kävimme läpi aikuisille sekä ensihoidon henkilöstölle (LIITE 8) ja lapsille (LIITE 9) suunnatut palautelomakkeet. 7.2.2019 pidetty palaveri auttoi meitä varmistamaan, että kaikki sovitut asiat oli tehty ja ensiapupäivä on mahdollista toteuttaa.

Mielestämme saimme hyvin sovittua päiväkodin henkilökunnan kanssa päiväkodin tilajärjestelyt, jottei ensiapupäivä vaikuttanut päiväkodin normaaliin toimintaan ja aikatauluun, kuten ruokailuun. Päiväkodin tilat jaettiin siten, että toisessa päässä olivat ensiapupäivään osallistuvat lapset ja toisessa päässä nuoremmat lapset, jotka eivät pystyneet vielä osallistumaan ensiapupäivään. Tila oli sen verran suuri, että ryhmät olivat tarpeeksi kaukana toisistaan eivätkä häirinneet toisiaan. Sovimme ensiapupäivää

järjestettäessä, että opetus loppuu ennen ruokailua, ja suunnittelimme aikataulun (LIITE 6/1 & 6/2) sen mukaan. Päivän aikataulu toteutui suunnitelman mukaisesti.

4.2.1 Ensiapupäivän valmistelu

Varasimme Riihihovin päiväkodista sopivan tilan ensiapupäivän toteutukseen ja kävimme tutustumassa tiloihin ennalta sovittuna aikana. Samalla käynnillä sovimme käytännön järjestelyistä päiväkodin henkilökunnan kanssa ja sovimme, että henkilökunnasta ainakin kaksi työntekijää pystyy osallistumaan ensiapupäivään tarkkailijoiksi sekä tarvittaessa ohjaamaan lapsia opetuksen seuraamiseen.

Toimitimme päiväkotiin saatekirjeitä, jotka kiinnitettiin päiväkodin oviin kertomaan vanhemmille tulevasta ensiapupäivästä (LIITE 4) sekä osallistumiskirjeitä (LIITE 5) jaettavaksi lasten vanhemmille. Lupalapuilla saimme tietää ensiapupäivään osallistujien nimet ja iät sekä luvan kuvaamiseen ensiapupäivän aikana. Saatekirjeessä kerroimme lisäksi ensiapupäivästä, sen aiheista ja esittelimme itsemme. Laitoimme yhden opinnäytetyöntekijän yhteystiedot saate- sekä osallistumiskirjeeseen, jos vanhemmilla tulisi kysymyksiä päivään liittyen.

Teimme päivästä ja sen aikataulusta alustavan suunnitelman (LIITE 6 & 6/2). Suunnittelimme päivän sillä ajatuksella joustavaksi, että toimiessa leikki-ikäisten lasten kanssa voi tulla muutoksia päivän aikatauluun. Päivästä tehtävä aikataulu ja suunnitelma luotiin huomioiden lasten kehitystaso. Riihihovin vuoropäiväkodissa on hoidossa 4—6-vuotiaita lapsia noin 30, mutta kaikki eivät ole aina samaan aikaan hoidossa.

Edellisenä iltana teimme valmiiksi ensiapupäivän 112-kyltin (LIITE 10) sekä kylkiasentoon kääntäminen -kyltin (LIITE 16). Lisäksi kirjoitimme tarinat sekä tulostimme kuvat hätäkeskukseen soittamisesta (LIITTEET 12, 13 & 14). Teimme MedKit Finland Oy:n lahjoittamista ensiaputarvikkeista ensiapupakkauksen annettavaksi päiväkodin henkilökunnalle ensiapupäivän päätteeksi.

4.2.2 Ensiapupäivä

Päivän aluksi kävimme sovitusti Kannuksen paloasemalla hakemassa 112-tarroja jaettavaksi päiväkodin lapsille. Lisäksi vierailimme Kannuksen ensihoitoasemalla, jossa keskustelimme ensiapupäivästä ensihoitajien kanssa. Ensihoitajat olivat jo etukäteen tietoisia ensiapupäivästä sekä heidän mahdollisesta osallistumisestaan oli sovittu etukäteen Soite ensihoidon kenttäjohtajana toimivan henkilön kanssa.

Sovimme, että ensihoitajat tulisivat tarkkailemaan ja antamaan palautetta ensiapupäivästä, mikäli eivät ole estyneitä ensihoitotehtävien vuoksi. Sovimme myös, että ensiapupäivän jälkeen olisi ambulanssiesittely. Ambulanssiesittely ei toteutunut, koska ensiapupäivän palautteen keruun aikana ensihoitoyksikkö sai kiireellisen ensihoitotehtävän, joten he joutuivat poistumaan.

Saavuimme päiväkodille puoli yhdeksän aikaan. Päiväkodilla saimme kuulla, että osa lapsista oli sairastunut ja ryhmäkoko muuttui. Valmistelimme tilat siirtämällä ylimääräiset pöydät ja tuolit sivummalle. Lattialle laitoimme jumppamattoja siten, että niistä muodostui ympyrä. Pienryhmiä varten laitoimme kolme pöytää valmiiksi, jossa harjoittelimme haavojen sitomista. Kiinnitimme tekemämme julisteet seinään sinitarralla. Teimme lapsille nimikyltit teipin ja tussin avulla, jotka liimasimme lapsien rintaan. Nimikylttien jaon jälkeen aloitimme päivän suunnitelman mukaisesti esittelemällä itsemme ja kertomalla päivän kulusta. Lopullinen ryhmäkoko varmistui, kun ensiapupäivä alkoi ja lapsia osallistui kymmenen, joka oli määrältään sopiva ryhmäkoko.

Itse opetustilanteet menivät suunnitellusti ja pysyimme hyvin aikataulussa. Yllätyimme, kuinka hyvin lapset jaksoivat kuunnella ja keskittyä. Uskomme, että opetuksen tarinanmukaisuus auttoi lapsia keskittymään ja odottamaan seuraavaa asiaa. Haasteena käytännön harjoitusten aikana oli, että lapset innostuvat liikaa, eivätkä jaksaisi enää keskittyä. Ratkaisimme asian siten, että jaoimme lapsen pienryhmiin, jolloin heitä olisi helpompi ohjata. Päivän loppuksi diplomien jakamisen jälkeen oli vielä tarkoitus, että ensihoitajat esittelisivät ambulanssia. Valitettavasti heille tuli kiireellinen ensihoitotehtävä, jolloin ambulanssin esittely jäi tekemättä. Lapsille ei kuitenkaan kerrottu ambulanssin esittelystä etukäteen, ja näin vältimme lapsille tilanteen mahdollisesti aiheuttavan mielipahan.

4.2.3 Tapaturmien ennaltaehkäisy

Ensimmäisenä aiheena oli tapaturmien ennaltaehkäisy. Aloitimme kysymällä, onko kenellekään sattunut vahinkoa tai haavoja aikaisemmin, johon lapset vastailivat reippaasti. Lähes jokaisella lapsella oli ollut haava tai ruhje. Jatkoimme aihetta kysymällä lapsilta, miten tapaturmia voi syntyä ja miten niitä voidaan ennaltaehkäistä. Osa lapsista kertoi innokkaasti omista kokemuksistaan. Käytössämme oli valmiiksi tehdyt kysymykset (LIITE 6), joita käytimme hyväksi keskustelussa. Lasten tietotaito oli opinnäytetyöntekijöiden mielestä hyvä, ja he osasivat vastata tapaturmiin liittyviin kysymyksiin täysin oikein. Lapset innostuivat kertomaan omakohtaisia kokemuksia esimerkiksi pyöräilykypärän sekä turvavöiden käytöstä.

4.2.4 Hätäilmoituksen tekeminen

Toisena aiheena oli hätäilmoituksen tekeminen. Aloitimme kysymällä, kuinka moni tietää hätänumeron sekä milloin sinne pitää soittaa. Lapsista lähes jokainen tiesi yleisen hätänumeron 112 ja he osasivat vastata, että sinne soitetaan, kun on hätä, esimerkiksi tulipalo. Moni lapsi myös kertoi omistavansa puhelimen mikä yllätti opinnäytetyöntekijät. Tämän jälkeen pohdimme yhdessä lasten kanssa lisää tilanteita, joissa tulee soittaa hätänumeroon. Lapset kertoivat nähneensä sekä käyneensä tutustumassa eri viranomaisten hälytysajoneuvoissa.

Alkuun käydyn keskustelun jälkeen näytimme Suomen Punaisen Ristin tekemän opetusvideon hätänumeroon soittamisesta, joka löytyi YouTubesta. (112 Hätäkeskuslaitos, 2015.) Olimme valmistautuneet hankkimalla kolme erilaista leluhälytysajoneuvoa: ambulanssin, paloauton ja poliisiauton (LIITE 11), sekä tekemällä kolme erilaista hätätilannetta, yksi jokaiselle viranomaiselle (LIITTEET 12, 13 & 14). Kerroimme kaikista kuvista lyhyen tarinan, jonka jälkeen lapsilta kysyttiin, kuinka tulee toimia. Pohdimme yhdessä, että aluksi tulee soittaa hätänumeroon ja kertoa, kuka on ja mitä on tapahtunut. Painotimme lapsille, että hätäkeskuksesta vastaa setä tai täti ja hän kyllä kuulee soittajan äänestä, että kyseessä on lapsi. Harjoittelimme hätäilmoituksen tekemistä hätänumeroon 112 niin, että yksi opinnäytetyöntekijöistä oli hätäkeskuspäivystäjä ja hän esitti kysymyksiä lapsille (LIITE 15). Lapset miettivät yhdessä, miten päivystäjälle vastataan. Tämän jälkeen mietimme, mikä hälytysajoneuvo tulee tehtävälle avuksi, ja lapset saivat valita mielestään oikean vaihtoehdon. Lapset osasivat valita oikean hälytysajoneuvon jokaiseen tilanteeseen. Tarinoiden välissä leluhälytysajoneuvot laitettiin kiertämään lasten kesken ja he saivat tutustua niihin.

4.2.5 Tauko

Seuraavana pidimme noin viiden minuutin tauon, jonka aikana lapset saivat irtautua ensiapuopetuksesta ja pääsivät käymään vessassa. Pienten lasten kanssa toimiessa on tärkeää pitää opetus lyhyenä sekä ajoittain taukoja, jotta lasten keskittymiskyky ja mielenkiinto pysyvät yllä opetettavaan asiaan. Tauon aikana valmistelimme seuraavat aiheet. Jatkuvassa hälytysvalmiudessa olevat ensihoitajat saapuivat tauon aikana päiväkodin tiloihin tarkkailemaan toiminnallista osuutta. Kertasimme vielä heidän kanssaan asiat, joita heidän tulisi tarkkailla, ja keskustelimme, että hälytyksen sattuessa he poistuisivat tehtävälle ilman ongelmia. Toinen ensihoitaja toimi valokuvaajan roolissa tarkkailutehtävän lisäksi. Ensihoitajat eivät osallistuneet ensiapuopetukseen.

4.2.6 Kylkiasentoon kääntäminen

Kolmantena aiheen oli kylkiasentoon kääntäminen. Näytimme aluksi SPR:n videon kylkiasentoon kääntämisestä (LIITE 17), jonka jälkeen pyysimme lapsista vapaaehtoista esimerkkisuoritusta varten. Vapaaehtoisia olisi ollut useampia, mutta valitsimme yhden tytön esimerkkisuoritukseen. Kävimme kylkiasentoon kääntämisen läpi vaiheittain (LIITE 16) yhden ohjaajan opetuksella. Ensimmäisessä vaiheessa herättelimme ja soitimme hätänumeroon 112 (LIITE 18), niin kuin aiemmin aamupäivällä olimme yhdessä opetelleet. Toisessa vaiheessa (LIITE 19) nostimme tytön kylkiasentoon kääntäjää lähempänä olevan käden yläviistoon, kauemman käden rinnan päälle ja kauemman jalan koukkuun. Kolmannessa vaiheessa (LIITE 20) käänsimme tytön kylkiasentoon ottamalla kiinni kauemmasta hartiaista sekä polvesta. Avasimme hengitystiet tukemalla käden posken alle ja taivuttamalla päätä taaksepäin. Esimerkkisuorituksen aikana kerroimme lapsille jatkuvasti mitä teimme ja miksi. Lapset seurasivat esimerkkisuoritusta innokkaasti sekä kyselivät, miksi näin tehdään. Toistimme esimerkkisuorituksen vaiheittain useamman kerran, jotta se jäi lapsille hyvin mieleen.

Seuraavaksi jaoin lapset kolmeen ryhmään, jossa harjoittelimme kylkiasentoon kääntämistä. Ryhmät jaettiin siten, että jokaiseen ryhmään tulisi eri-ikäisiä lapsia, jotta he voisivat auttaa toisiaan. Ryhmien ohjaajina toimivat opinnäytetyöntekijät. Päiväkodin henkilökunta sekä ensihoitajat seurasivat toimintaa ja ottivat valokuvia. Pienryhmissä toiminta oli mallikasta ja lapset innostuivat kääntämään toisiaan sekä ohjaajia kylkiasentoon. Joitakin lapsia jännitti kylkiasentoon kääntäminen, mutta kannustuksella hekin suoriutuivat kylkiasentoon kääntämisestä mallikkaasti (LIITE 21). Lapset saivat käännettyä toisiaan kylkiasentoon oikeaoppisesti, mutta tarvittaessa ohjaajat neuvoivat sekä tukivat, jos lapsi näytti sitä tarvitsevan. Myös aikuisen kääntäminen kylkiasentoon onnistui lasten yhteistyöllä. (LIITE 21) Mielestämme saimme lapset innostumaan hyvin aiheesta ja siitä, että he saivat itse harjoitella kylkiasentoon kääntämistä käytännössä.

4.2.7 Palaute ja ensiapupäivän päättäminen

Keräsimme lapsilta palautteen pysymällä edelleen samoissa pienryhmissä. Ohjaajana toimiva opinnäytetyöntekijä luki kysymyksen lasten palautekaavakkeesta (LIITE 9) sekä kertoi, mitä eri kuviot lomakkeessa tarkoittivat. Lapset värityivät sen jälkeen itselleen mieleisen vastauksen. Lapsia ei ohjailtu tässä vaiheessa, eikä heidän väritymistään seurattu, jotta saimme mahdollisimman rehellisen palautteen.

Palautteen keräämisen jälkeen menimme takaisin alkurinkiin, jossa jaoimme lapsille diplomit, mitalit, heijastimet sekä tarrat. Luimme jokaisen lapsen diplomista nimen sekä ”on osallistunut reippaasti ja rohkeasti Riihihovin vuoropäiväpäiväkodissa järjestettyyn toiminnalliseen ensiapupäivään” ja laitoimme mitalin kaulaan sekä annoimme heijastimen ja 112-tarran. Lapset olivat innoissaan saaduista diplomeista ja palkinnoista. (LIITE 22) Tämän jälkeen annoimme päiväkodin henkilökunnalle sekä ensihoitajille palautekyselyt. Annoimme päiväkodille itsetehdyn ensiapupakkauksen, joka sisälsi erilaisia sidostarvikkeita. Ensiapuopetuksen jälkeen lapset saivat mennä tauolle omiin touhuihinsa, minkä aikana siivosimme tilat. Saatuamme aikuisten palautekyselyt (LIITE 8) kiitimme päivästä henkilökuntaa, joimme kahvit ja poistuimme paikalta.

Jälkeenpäin saimme kuulla, että lapset olivat päivän leikeissä jatkaneet ensiapuopetuksessa saaneita taitojaan. He olivat esimerkiksi käännelleet toisiaan kylkiasentoon. Lisäksi useampi lapsi oli puhunut ensiapuopetuksesta kotona ja vanhemmat olivat antaneet positiivista palautetta päiväkodin henkilökunnalle seuraavana päivänä.

4.2.8 Haavojen puhdistaminen ja sitominen

Neljäs aihe oli haavojen puhdistaminen ja sitominen. Toteutimme aiheen pysymällä samoissa pienryhmissä, jotka jaettiin kylkiasentoon kääntämiseen. Ryhmissä kysyttiin, onko kenellekään tullut haavaa aikaisemmin ja mitä silloin tehtiin. Osalle lapsista oli tullut pieniä haavoja, ja he kertoivat, että silloin aikuinen oli putsannut haavan ja laittanut siihen laastarin.

Lapsille kerrottiin yleisesti haavan puhdistamisesta ja haavan sidonnasta. Lapsilta kysyttiin, ketkä haluaisivat tekohaavan käteen. Kerroimme lapsille tekoveren olevan punaista maalia, jotta he eivät pelästyisi. Teimme leikkihaavan niille lapsille, jotka sen halusivat. Lapset saivat puhdistaa leikkihaavan pesemällä käden juoksevan veden alla. Leikkihaava kuivattiin painelemalla kevyesti paperilla, jonka jälkeen siirryttiin takaisin pöytiin. Pöydissä lapset saivat laittaa toisilleen laastarin haavan päälle ja isommat lapset tekivät myös sidoksen sideharsosta toisilleen. Opinnäytetyöntekijät opettivat ja ohjasivat lapsia toiminnassa. Laastarin laittaminen onnistui lapsilta hyvin, ja haavan sitomiseen sideharsolla lapset tarvitsivat enemmän ohjausta.

4.3 Toiminnallisen projektin arviointi

Projektin loppuvaiheessa on tärkeää arvioida projektikokonaisuutta. Arvioinnin avulla voidaan tarkastella projektin toteutusta. Arvioinnin pohjalta saadaan konkreettinen kuvaus siitä, mikä projektissa onnistui ja mitä olisi voinut tehdä toisin. Loppuarviolla arvioidaan projektin tuotosta, tulosta ja vaikuttavuutta. (Suopajarvi 2013, 27.)

4.3.1 Ensiapupäivän palautteet

Pidimme tärkeänä asiana, että ensiapupäivää arvioitiin monien eri tahojen kautta. Palautetta kerättiin ennalta luoduilla palautekyselyillä yhdeksältä lapselta, päiväkodin kahdelta työntekijältä ja arvioimassa olleilta kahdelta ensihoitajalta.

Lasten sanallinen palaute:

1. Mikä oli kivointa?

2. Mitä opin ensiapupäivästä?

Tyttö: 1. ”Kivointa oli kylkiasentoon kääntäminen” 2. ”sidosten tekeminen”

Tyttö: 1. ”haavojen sitominen” 2. ”sidoksien tekeminen”

Tyttö: 1 ”videoiden katsominen” 2. ”kylkiasentoon kääntäminen”

Poika: 1. ”laittaa laastaria” 2. ”en oppinut uutta”

Tyttö: 1 ”haavojen sidonta, sai laittaa laastareita” 2. ”kaikki”

Poika: 1 ”laastarin laitto” 2. ”en tiedä”

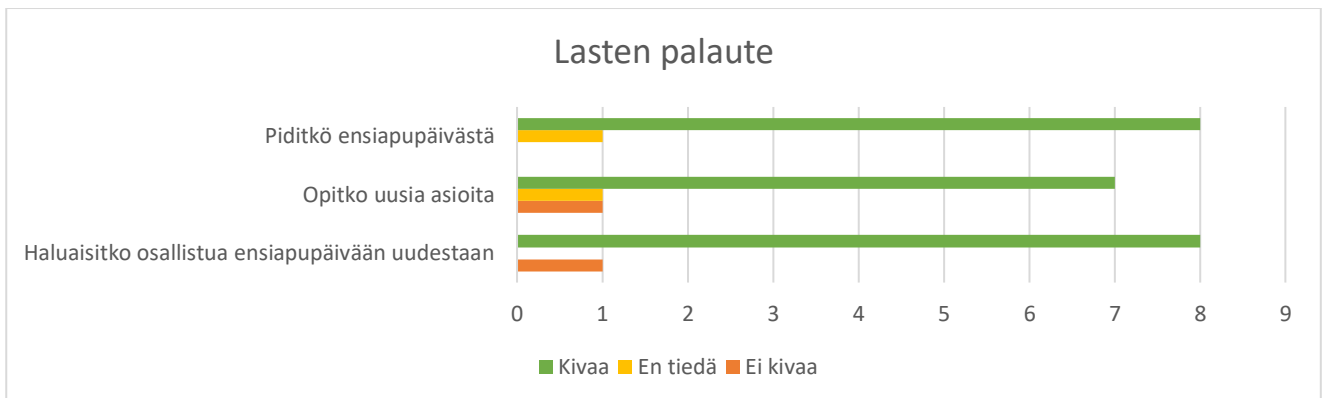
Tyttö: ”sai hoitaa potilaita” 2. ”on sairas tai on kaatunut voi hoitaa”

Poika: Ei vastauksia

Tyttö: 1. Ei vastauksia

Tyttö: Ei vastauksia

Kuvio 1. Toiminnallisesta ensiapupäivästä kerätyt lasten palautteet hymynaama-värityskuvilla. Hymynaama-värityskuvapalaute muunnettu pylvästaulukoksi, josta pystytään havainnoimaan palautetta kivaa, en tiedä ja ei kivaa-vaihtoehtojen avulla.

Kuvio 1.

Opinnäytetyöntekijöiden analyysi lasten palautteiden pohjalta: Lasten palautelomakkeesta (LIITE 9) saadun sanallisen sekä hymynaama-värityskuvien (Kuvio 1.) perusteella voidaan todeta, että ensiapupäivä oli lapsille pääsääntöisesti positiivinen oppimiskokemus. Palautteen perusteella lapset pitivät eniten toiminnallisesta osuudesta, jossa he saivat itse tehdä opetettuja asioita. Ensiapuopetuksen järjestäminen 4—6-vuotiaille on mahdollista ja järkevää, koska lapset olivat kiinnostuneita ensiavun oppimisesta ja he jaksoivat keskittyä opetettaviin asioihin.

Päiväkodin työntekijöiden sekä ensihoidon asiantuntijoiden sanallinen palaute:

1. Miten ensiapupäivä vastasi odotuksiasi?

Päiväkodin työntekijöiden palaute:

Yllätti positiivisesti. Lapset jaksoivat erittäin hyvin, paremmin kuin etukäteen kuvittelin.

Kuulosti kivalta päivältä, mutta haastavavalta. Onnistuitte loistavasti!!!

Ensihoidon asiantuntijoiden palaute:

Aiheet olivat juuri sellaisia mitä ajattelin tuon ikäisille olevankin.

Siellä oli sellaisia asioita, joita tuon ikäiselle on sopiva suunnata.

2. Mitä mieltä olet ensiapupäivän sisällöstä?

Päiväkodin työntekijöiden palaute:

Hyvin rajattu aiheet ja tarpeeksi aikaa käsitellä asiaa. Aiheet myös sisällöltään sopivia ja konkreettisia.

Aiheita sopivasti, ei liian pitkää yhtä aihetta, että lapset jaksavat. Autot mukava lisä aiheisiin, oli konkreettinen esine esillä, jota saivat tutkia ja keskustelua syntyi.

Ensihoidon asiantuntijoiden palaute:

Tärkeät ja hyvin suunnatut aiheet pienille lapsille, tarpeeksi helppoja.

Tärkeät aiheet. Helposti tuon ikäisten sisäistettävä.

3. Olivatko aiheet kohderyhmälle sopivia, miksi?

Päiväkodin työntekijöiden palaute:

Käsitelty tapaturmat ovat lapsille tavallisia. Ei katastrofiainesta. Kerrottu lapsen tasoisesti.

Aiheet olivat hyviä ja hyvin selitettyjä ”lasten kielellä”, sopiva aika yhdellä aiheella aina.

Ensihoidon asiantuntijoiden palaute:

Kyllä. Pienille lapsille tarpeeksi helppoja ja yksinkertaisia sisäistää.

Kyllä. Helppoja ja yksinkertaisia toimenpiteitä, joita osaavat sisäistää.

4. Olivatko ensiapupäivän toimijat perehtyneet aiheeseen riittävästi?

Päiväkodin työntekijöiden palaute:

Olivat. Materiaalit ja lasten osallistumisen suunnittelu oli mietitty.

Olivat. Kuvat tulipalosta yms. Olisi voineet olla värillisiä, muuten riittävä materiaali.

Ensihoidon asiantuntijoiden palaute:

Kyllä.

Kyllä.

5. Miten kohderyhmä hyötyi ensiapupäivästä?

Päiväkodin työntekijöiden palaute:

Varmasti jäi jotain mieleen, esim. 112. Mutta parasta positiivinen mielikuva ensiavusta!

Lapset tykkäsivät kovasti ja jäi varmasti jotain mieleen, kun saivat itse osallistua.

Ensihoidon asiantuntijoiden palaute:

Tietävät nyt hätänumeron ja yksinkertaisen ensiavun antamisen.

Tietävät yleisen hätänumeron 112 ja osaavat yksinkertaisen ensiavun.

6. Kehitysehdotuksia:

Päiväkodin työntekijöiden palaute:

Värikuvat, ehkä myös lisää konkreettisuutta näin pienille (osa 4v) esim. näyteltyt esimerkkitapaukset.

Värilliset kuvat, esim. näytelty tilanne varastamisesta yms.

Ensihoidon asiantuntijoiden palaute:

Vuosittainen aiheen kertaus tai vaikka useammin päiväkodin henkilökunnan toimesta.

Tämän tyylistä päiväkodissa vuosittain! Esim. tarhatätien pitämänä ”oppituntina”.

7. Vapaa sana:

Päiväkodin työntekijöiden palaute:

Kiitos hyvästä ensiapupäivästä! Jäi hyvä mieli kaikille mukavasta tunnelmasta ja lapsille sopivasta toteutuksesta.

Päivä oli onnistunut ja hyvin muokattu tilanteen mukaan lapsilähtöisesti. Ryhmäjako hyvä juttu! Kiitos teille!

Ensihoidon asiantuntijoiden palaute:

Hyvin tehty! Hienosti tulitte toimeen lasten kanssa.

Hyvin tulitte toimeen lasten kanssa.

Opinnäytetyöntekijöiden analyysi päiväkodin työntekijöiden sekä ensihoidon asiantuntijoiden palautteiden pohjalta: Päiväkodin työntekijöiden sekä ensihoidon asiantuntijoiden palautelomakkeen (LIITE 8) perusteella voidaan todeta, että ensiapupäivän toteutus oli onnistunut yli odotusten, aiheet

olivat lapsille hyvin rajattuja ja sisällöltään sopivia. Lapset oppivat yleisen hätänumeron sekä saivat positiivisen kuvan ensiavusta.

4.3.2 Ensiapupäivän arviointi ja kehittämisideat palautteiden perusteella

Ensiapupäivässä tehtyjen havaintojen perusteella lapset toimivat ryhmässä huomioimalla toisensa ja kysymällä apua toisiltaan, kuinka tilanteessa tulisi toimia. Lapset oppivat yksinkertaisia ensiaputaitoja, hätänumeroon 112 soittamisen sekä toimimista, kuinka välttää tapaturmia omalla toiminnallaan. Lapsilta saadun palautteen mukaan suurin osa lapsista koki oppineensa uusia asioita ensiapupäivän aikana sekä kokivat päivän olleen mukava. Palautteen mukaan lähes jokainen lapsi haluaisi osallistua ensiapupäivään uudestaan. (Kuvio 1.)

Päiväkodin henkilökunnan palautteen perusteella ensiapupäivän toteutus oli hyvin suunniteltu ja toteutettu. Lasten osallistuminen ja mielenkiinto ensiapua kohtaan yllätti palautteiden perusteella henkilökunnan. Suunnitteluvaiheessa päiväkodin henkilökunta epäili ensiapupäivän toteutusta kyseiselle ikäryhmälle, koska he epäilivät, jaksavatko lapset keskittyä opetettavaan aiheeseen. Yhteistyössä keskustelimme opettavien aiheiden kestosta, sisällöstä ja opetustavasta. Saadun palautteen perusteella aiheet olivat mietitty ikäryhmälle sopiviksi ja ne olivat arkipäiväisiä tilanteita. Kestoltaan aiheet olivat sopivan pituisia ja ohjaajat käyttivät lapsille sopivaa kieltä. Päivä oli osallistava, ja lapset pääsivät tekemään itse ja harjoittelemaan ensiaputaitoja käytännössä. Lisäksi positiivista palautetta saimme konkreettisista esimerkeistä, kuten leluhälytysajoneuvojen käytöstä sekä aiheeseen perehtymisestä. Palautteen mukaan opinnäytetyöntekijät pystyivät luomaan positiivisen mielikuvan ensiavusta. Kehitysehdotuksiksi henkilökunta antoi värikuvien käytön ja konkreettisemmän opetustavan käyttämisestä, esimerkiksi näytelmätilanne polkupyörävarkaudesta.

Ensiapupäivää valvovien ensihoitajien palautteen mukaan aiheet olivat hyvin valittu lasten kehitystason mukaan, siten että aiheet olivat tärkeitä, helppoja ja yksinkertaisia. Ensihoitajien mielestä opinnäytetyöntekijät tulivat hyvin toimeen lapsien kanssa. Ensihoitajien mukaan aihe on sen verran tärkeä, että tämäntapaisia ensiapupäiviä tulisi toteuttaa vuosittain.

Päädyimme avaamaan kaikki ensiapupäivästä saamamme palautteet opinnäytetyön kirjalliseen tuotokseen. Mielestämme avoimuus palautteiden kohdalla on tärkeää ja nostaa opinnäytetyömme luotettavuutta. Pohdimme ensiapupäivästä saatua palautetta, josta ainoana kehitysehdotuksena nousi esiin opetuksen vieläkin tarkempi kohdistaminen ikäryhmälle. Vastaavanlaisen ensiapupäivän

toteutuksessa siis tuli kiinnittää huomiota värillisiin kuviin tai vaihtoehtoisesti näyteltyihin tilanteisiin hätäilmoituksen tekemisen yhteydessä. Lisäksi palautteiden perusteella ensiaputaitoja tulisi opettaa paljon nykyistä enemmän, ja toivomme, että opinnäytetyömme ansiosta ensiapuopetus tulisi lisääntymään leikki-ikäisille lapsille.

5 POHDINTA

Pohdinnassa käsittelemme opinnäytetyön toteuttamista kokonaisuudessaan. Lisäksi pohdimme omaa oppimistamme, opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta sekä sitä, miten työtä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa.

5.1 Oma oppiminen

Asetimme yhteiset tavoitteet omalle oppimiselle, kun aloitimme opinnäytetyöprojektin. Tavoitteisiksi valitsimme, että jokainen opinnäytetyöntekijä kehittyisi ohjaustaidoissa sekä toiminnallisen kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa. Lisäksi halusimme kehittyä luotettavan tiedon hakemisessa, projektin hallinnassa sekä kirjallisen tuotoksen tuottamisessa. Opinnäytetyön tekeminen kesti yhteensä noin vuoden, ja se toteutettiin muiden opintojen ohella. Koko projektin ajan tapahtui ammatillista kasvua, joka näkyi työskentelynä tavoitteiden saavuttamiseksi. Projektin aikana oli erilaisia oppimistapoja, joita olivat esimerkiksi teorian ja käytännön yhdistäminen, oivaltaminen ja virheistä oppiminen (Vesterinen 2001, 173).

Sairaanhoitajan ammatillinen kasvu jakautuu viiteen eri vaiheeseen, joita ovat Patricia Bennerin mukaan noviisi eli aloittelija, kehittynyt aloittelija, pätevä, taitava ja ekspertti eli asiantuntija. Aloittelijoilla ei ole kokemusta eikä heidän voida olettaa osaavan toimia tilanteiden edellyttämällä tavalla. Edistynyt aloittelija kykenee toimimaan hyväksyttävästi hänelle tutuissa tilanteissa. Pätevä sairaanhoitaja osaa hallita monia erilaisia kliinisiä hoitotyötilanteita. Taitavalla tasolla oleva sairaanhoitaja pystyy kohtaamaan useita erilaisia tilanteita kokonaisvaltaisesti ja päätöksenteko on johdonmukaista. Asiantuntijana toimivalla sairaanhoitajalla on vankka kokemus erilaisista hoitotilanteista ja hän osaa toimia vaativissa tilanteissa oikeaoppisesti. (Benner 1982, 127—133.)

Koemme olleemme opinnäytetyön aloitusvaiheessa kehittynyt aloittelija -vaiheessa sairaanhoitajan ammatillisessa kasvussa. Kirjoittaessamme pohdintaa opinnäytetyöstä opintojemme loppuvaiheessa, koemme olevamme sairaanhoitajan ammatillisessa kasvussa taitava -vaiheessa. Sairaanhoitajan ammatillinen kasvu jatkuu työelämässä, ja toivomme saavuttavamme tulevaisuudessa asiantuntijuuden. Opinnäytetyön aikana olemme arvioineet kriittisesti omaa työskentelyämme ja kehittäneet sekä korjanneet toimintatapojamme paremmiksi, jotta saavuttaisimme itsellemme asettamamme tavoitteet aikataulussa. Jos tekisimme näillä tiedoilla ja osaamisella tämän kyseisen opinnäytetyön uudelleen

keskittyisimme projektisuunnitelman tekemiseen, aikatauluttaisimme toimintaamme paremmin ja pitäisimme päiväkirjaa tehdyistä asioista, sekä työskentelymme olisi johdonmukaisempaa. Mielestämme saimme suunniteltua toimivan ensiapuopetuksen hyvissä ajoin, mutta kirjallisen osuuden työstäminen venyi liian pitkään huonon suunnitelmallisuuden sekä ulkoisten, meistä riippumattomien tekijöiden vuoksi.

Projektisuunnitelman teimme kevään 2018 aikana, ja se hyväksyttiin toukokuussa 2018. Kesän 2018 aikana jokainen tekijä työsti opinnäytetyötämme omalta osaltaan ja Aki Rätty vaihtoi tässä vaiheessa koulua Centriasta OAMK:n. Syksyllä 2018 aloimme työstämään opinnäytetyön teoriapohjaa. Opinnäytetyöprosessin aikana haasteeksi muodostui alkuperäisen ohjaavan opettajan vaihtuminen, ja saimme uuden ohjaavan opettajan vasta loppuvuodesta 2018. Tämä toi haastetta tietoperustan luomiselle syksyn 2018 aikana, jolloin emme saaneet ohjausta opinnäytetyön tekemiseen Centrian puolelta. OAMK:n puolesta emme saaneet ohjausta, koska oli epäselvää, onnistuuko Centrian ja OAMK:n yhteistyössä tehty opinnäytetyö. Kysyimme aktiivisesti uutta ohjaavaa opettajaa, mutta emme saaneet vastausta koulun puolesta ennen loppuvuotta 2018. Centria ja OAMK saivat samoihin aikoihin sovittua yhteistyöstä opinnäytetyömme suhteen. Ratkaisimme asian sillä, että työstimme opinnäytetyötä mielestämme järkevään suuntaan. Tilanteessa auttoi opinnäytetyöntekijöiden vahva osaaminen ensiavusta ja työelämässä aiemmin pidetyt ensiapukoulutukset sekä ohjaustilanteet.

Miettiessämme koko opinnäytetyöprojektia voidaan todeta, että alun haasteina oli löytää hyvää tutkittua ja ajantasaista tietoa. Tietoa oli tarjolla paljon, ja esimerkiksi projektityöhön liittyvää tietoa haimme kirjaston kirjoista, mutta paras ja ajantasaisin tietoa löytyi internet-lähteistä, joita käytimme. Ammatillinen kasvu näkyi myös tiedonhaussa, koska opinnäytetyön edetessä tiedonhaku kehittyi ja tietoa alkoi löytymään hyvin jokaiseen aiheeseen. Koemme, että meidän jokaisen aikaisemmasta koulutuksesta ja työkokemuksesta oli hyötyä projektin toteuttamisessa etenkin ensiapuopetuksen ja ohjaustilanteiden osalta.

Omaa oppimistamme arvioitaessa olemme kokonaisuutena saaneet hyvän oppimiskokemuksen ja saavuttaneet itsellemme sekä projektille asetetut tavoitteet. Ensiapuopetuksesta saamamme palautteen perusteella sekä omasta mielestämme voidaan todeta, että toteutus oli onnistunut ja lapset pitivät kovasti ensiaputaitojen oppimisesta. Opinnäytetyö toteutettiin yhdessä ohjaavien opettajien ja työelämänedustajien kanssa, ja siitä esitämme nöyrimmät kiitokset kaikille opinnäytetyöhön osallistuneille tahoille.

5.2 Projektin eettisyys ja luotettavuus

Eettisyyttä tulee tarkastella koko prosessin ajan lähtien aineiston hankinnasta lopullisen tuotoksen julkistamiseen asti. Opinnäytetyöntekijöiden päätökset lähdemateriaalin, kysymysten asettelun ja tutkimusmenetelmien suhteen ovat heidän omia eettisiä valintojaan. Etiikka liittyy myös projektissa kerätyn aineiston käsittelyyn sekä sen puolueettomaan tarkasteluun. Tutkimuksesta saatavia tuloksia tulee vertailla muihin saman alan tutkimuksiin, jolloin tuloksien luotettavuus kasvaa. (Friman 2004, 152, 159.)

Saunamäki ja Säynäjoki pohtivat pro gradu -tutkielmassaan, että hoitotyön koulutusohjelmassa käytetään enemmän opinnäytetöitä lähteinä kuin muissa koulutusohjelmissa (Saunamäki & Säynäjoki 2009, 87). Opinnäytetyöntekijöinä huomasimme, että muista opinnäytetöistä löytyisi helposti lähteitä omaan opinnäytetyöhömmе. Otimme etiikan huomioon päätöksiä tehdessämme ja pyrimme toimimaan eettisesti oikein. Konkreettisesti etiikka ja eettisyys näkyvät lähdekriittisyytenä, tiedon kokonaisvaltaisena hyödyntämisenä sekä esimerkiksi kaikkien palautteiden liittämisenä opinnäytetyöhön ja niiden puolueettomana tulkintana. Lisäksi pyrimme pitämään kiinni yhteistyökumppaneiden kanssa sovituista aikatauluista sekä omista tavoitteistamme, missä emme täydellisesti onnistuneet, vaan opinnäytetyön kirjallinen tuotos myöhästyi ennalta sovitusta aikataulusta. Pyrimme toimimaan joustavasti sekä avoimesti yhteistyössä kaikkien opinnäytetyöhön osallistuvien tahojen kanssa.

Olimme sopineet Soiten ensihoidon kenttäjohtajana toimivan henkilön kanssa, että kaksi ensihoitajaa tulisi seuraamaan ja arvioimaan ensiapuopetuksen toiminnallista osuutta. Projektin aikana pyysimme palautetta ohjaavilta opettajilta sekä työelämän yhteyshenkilöiltä. Työelämän yhteyshenkilöt antoivat hyviä ohjeita 4—6-vuotiaiden lasten ohjaus- ja opetustilanteeseen, esimerkiksi ohjaus- ja opetustapoihin sekä aikatauluun. Otimme työelämästä tulleet ohjeet huomioon ensiapuopetuksen suunnittelussa. Päiväkodin henkilökunnasta valittiin sellaiset henkilöt arvioimaan ensiapuopetuksen toteuttamista, jotka eivät olleet osallistuneet projektiin. Lasten palautekysely toteutettiin kysymällä lapsen ikää ja sukupuolta, mutta palautteet analysoitiin opinnäytetyöhön ainoastaan sukupuolen perusteella, jolloin vastaajien anonymiteetti säilyy. Päiväkodin henkilökunnan ja ensihoidon asiantuntijoiden palautteet esitetään opinnäytetyössä anonymisesti. Ensiapuopetuksessa otetut kuvat ovat tekijänoikeussuojattuja ja niihin on käyttöoikeus ainoastaan opinnäytetyöntekijöillä tämän projektin osalta, lisäksi kuvissa

esiintyviltä henkilöiltä tai heidän huoltajiltaan on oikeudet kuvien käyttöön. Tilaisuus oli kaikille osallistujille vapaaehtoinen.

Eettinen ongelma ja väärin tekeminen eroavat toisistaan siten, että eettisessä ongelmassa ei ole tiedossa, miten tilanteessa tulee toimia. Väärin toimiminen tarkoittaa, että tekee tietoisesti väärin, vaikka oikea eettinen toimintatapa on selvillä. Tilanteessa, jossa oikeasta toimintatavasta on epävarmuutta, voidaan pitää aidosti eettisenä ongelmana. (Launis 2007, 29.) Kohtasimme projektin aikana eettisiä ongelmia esimerkiksi, kun aloimme käsittelemään kerättyä palautetta ja aluksi kirjoitimme lasten palautteet iän ja sukupuolen mukaan. Yhdistämällä lasten antama palaute iän ja sukupuolen sekä ensiapuopetuksessa otettujen kuvien perusteella, palautteen antaja oli mahdollista tunnistaa. Tämän vuoksi poistimme lasten palautteiden osalta opinnäytetyöstä lasten iät.

Haasteena toiminnalliselle ensiapuopetukselle oli rajata ensiapuaiheet kohderyhmän kehitystason mukaisiksi siten, että lapset jaksavat keskittyä opetuksen ajan ja aiheet olisivat helposti opeteltavissa. Päätimme rajata aiheet selkeiksi ja tarinanomaiseksi, jotta lapsilla pysyisi mielenkiinto koko ensiapupäivän ajan. Aluksi kohtasimme haasteen, sillä osa lapsista ujosteli uutta tilannetta sekä kolmea uutta henkilöä. Yksi lapsista meni nurkkaan seisomaan, mutta päiväkodin henkilökunta sai lapsen motivoitua osallistumaan ensiapupäivään. Lapset, päiväkodin henkilökunta sekä opinnäytetyöntekijät istuivat kaikki samassa ringissä lattialla satunnaisessa järjestyksessä, millä luotiin turvallinen ja lämmin ilmapiiri lapsille. Käytimme lapsenomaista kieltä ja puhuessa tuli kiinnittää huomiota äänensävyyn ja voimakkuuteen.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan tieteellinen tutkimus tulee suorittaa käyttämällä hyvää tieteellistä käytäntöä. Hyvä tieteellinen käytäntö lisää tutkimuksen eettistä hyväksyttävyyttä sekä luotettavuutta. Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa sitä, että tutkimus tehdään huolellisesti ja rehellisesti, tutkimuksessa saatuja tuloksia säilytetään asiallisesti, tutkimuksessa noudatetaan oman organisaation ohjeistuksia, kunnioitusta muiden tutkimuksia kohtaan sekä oikeellisia lähdeviittauksia, tarvittavat tutkimusluvut ovat kunnossa, budjetin laatimista. Myös tutkimuksen tekijän omasta esteettömyydestä ja tutkimuksen tietosuojasta tulee huolehtia. Tutkija ja tutkimusryhmän jäsenet vastaavat itse hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta. Yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen tulee huolehtia opetuksessa, että opiskelijat perehdytetään hyvään tieteelliseen käytäntöön. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012, 6—7.) Mielestämme haasteellista opinnäytetyön toteutuksessa oli opinnäytetyöhön liittyvän tiedonkeruun sekä prosessiin liittyvien opintojen opettaminen liian aikaisessa vaiheessa sairaanhoitajakoulutuksessa.

Opinnäytetyön toteutuksessa ja suunnittelussa haasteina olivat opinnäytetyöntekijöiden eri asuinkunnat sekä yhden opinnäytetyöntekijän ammattikorkeakoulun vaihtaminen. Suurimpana haasteena oli sovittaa ensiapuopetuksen toteutus kaikkien osallistujien aikatauluihin sekä ensiapupäivää koskevien asioiden informointi kaikille opinnäytetyön jäsenille.

5.3 Projektin hyödyntäminen tulevaisuudessa

Mielestämme ensiapuopetus tulisi sisällyttää peruskoulun opetussuunnitelmaan ja ensiaputaitojen tulisi olla kaikkien kansalaisten perustaito. Lisäksi ensiapuopetuksen tulisi olla kaikkien saatavilla ja maksutonta opetusta tulisi järjestää verovaroin, koska nykyään ensiapuopetus on suhteettoman kallista riippuen järjestäjästä. Ensiapuopetusta on hyödyllistä opettaa kaikille kansalaisille, koska hätätilanteessa oikein toimimalla voidaan pelastaa ihmishenkiä, estää vakavaa vammautumista sekä omaisuusvahinkoja. Kaikki nämä toimenpiteet säästävät huomattavia määriä yhteiskunnan varoja.

Soiten ensihoitokeskuksen ensihoitopäällikkö sai tietää tekemästämme opinnäytetyöstä ja osoitti kiinnostusta sitä kohtaan. Keskustelimme hänen kanssaan, olisiko esimerkiksi Soiten ensihoitokeskuksella mahdollisuutta alkaa järjestämään vastaavanlaisia toiminnallisia ensiapukoulutuksia ja käyttää opinnäytetyötämme hyödyksi. Opinnäytetyömme oli oman tietomme mukaan ensimmäinen leikki-ikäisille lapsille järjestetty toiminnallinen ensiapuopetus. Ensiapuopetuksen onnistuneen toteutuksen ja siitä saatujen positiivisten palautteiden perusteella voidaan todeta, että se oli mahdollista ja ennen kaikkea järkevää järjestää. Yhteistyöasiat ovat kesken ja tulevaisuus näyttää, minkälaisia mahdollisuuksia opinnäytetyömme leikki-ikäisten lasten ensiapukoulutukseen avaa.

LÄHTEET

112 Hätäkeskuslaitos. 2015. Lapsi soittaa 112. YouTube-video. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=yrk7qHZJZY0>. Viitattu 10.2.2019.

Benner, P. 1982. From novice to expert. American journal of nursing. Saatavissa: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED384695.pdf#page=130>. Viitattu 10.5.2019.

Carver, E., Kamppari, K., Kymäläinen, H-R. & Lakkala, M. 2016. Opas projektityöskentelyyn. Tieteestä toimintaa – verkoston julkaisu 2016. Helsingin yliopisto. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/160099/Opas_projektity%c3%b6skentelyyn_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 10.5.2019.

Castren, M., Helveranta, K., Kinnunen, A., Korte, H., Laurila, K., Paakkonen, H., Pousi, J. & Väisänen, O. 2012. Ensihoidon perusteet. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Castren, M., Heliö, N., Kämäräinen, L. & Sahi, T. 2011. Ensiapuopas. 5.-8. painos. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Friman, M. 2004. Ammatillisen asiantuntijan etiikka ammattikorkeakoulutuksessa. Jyväskylän yliopisto. Aikuiskasvatus. Väitöskirja. Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13349/951391_7231.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 22.4.2019.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri. Muisti ja oppiminen. Saatavissa: http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/foniatria/lapsen_neuropsykologinen_arvio/muisti_ja_oppiminen/Sivut/default.aspx. Viitattu 16.3.2019.

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 2012. Tutkimuseettinen toimikunta. Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Viitattu 22.4.2019.

Häggman-Laitila, A. 2013a. Lapsi eri ikävuosina – 4-vuotias. Helsinki, Mannerheimin lastensuojeluliitto. Saatavissa: <https://dzmdrerwnq2zx.cloudfront.net/prod/2017/08/04174316/Lapsi-eri-ik%C3%A4kausina-4-v.pdf>. Viitattu 1.2.2019.

Häggman-Laitila, A. 2013b. Lapsi eri ikävuosina – 5-vuotias. Helsinki, Mannerheimin lastensuojeluliitto. Saatavissa: <https://dzmdrerwnq2zx.cloudfront.net/prod/2017/08/04174318/Lapsi-eri-ik%C3%A4kausina-5-v.pdf>. Viitattu 1.2.2019.

Häggman-Laitila, A. 2013c. Lapsi eri ikävuosina – 6-vuotias. Helsinki, Mannerheimin lastensuojeluliitto. Saatavissa: <https://dzmdrerwnq2zx.cloudfront.net/prod/2017/08/04174403/Lapsi-eri-ik%C3%A4kausina-6-v.pdf>. Viitattu 1.2.2019.

Häkkä, A. & Kuokkanen, H. 2006. Lapsen parhaaksi, lähihoitaja varhaiskasvattajana. Helsinki: Edita Prima.

Hätäkeskuslaitos 2018. Saatavissa: https://www.112.fi/hatanumero_112 Viitattu 10.12.2018

Kaisvuo, T., Storvik-Sydänmaa, S., Talvensaari, H. & Uotila, N. 2012. Lapsen ja nuoren hoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kettunen, S., 2003. Onnistu projektissa. Helsinki: WSOY.

Koivula, M. 2010. Lasten yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen päiväkodissa. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustiede. Väitöskirja. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83588/gradu05924.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 18.4.2019.

Kolehmainen, Korpilahti & Somerkoski. 2016. Turvallisuuden edistäminen ja tapaturmien ehkäisy varhaiskasvatuksessa. THL. Saatavissa: http://www.opi.fi/download/185795_Turvallisuus_tapaturmat_varhaiskasvatus_materiaali_THL_2016_LK_UK.pdf. Viitattu 24.5.2018.

Kolehmainen, U. & Korpilahti, L. 2017. 4—6-vuotiaiden lasten turvallisuuden tarkistuslista. Saatavissa: http://frantic.s3-eu-west-1.amazonaws.com/kotitapaturma/2016/03/30212750/Kotitapaturma_4-6v_tarkistuslista_2017_FIN.pdf. Viitattu 17.5.2018.

Korte, H. & Myllyrinne, K. 2017. Ensiapu. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Kärkkäinen, A-M. 2003. Leikki esiopetuksessa. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen pro gradu - tutkielma. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/10519/1/G0000492.pdf>. Viitattu 10.12.2018.

Launis, V. 2007. Tutkimuksen eettinen ennakoarviointi – mitä se on? Tieteessä tapahtuu. 28—33. Saatavissa: <https://journal.fi/tt/article/view/72/49>. Viitattu 22.4.2019.

Ojanen, T., Ritmala, M., Siven, T., Vihunen, R. & Vilen, M. 2010. Lapsen aika. Mikkeli: Sanoma Pro.

Packard, N. & Race, P. 2003. Käytännön vinkkejä opetustyöhön. Käännös: Oittila, L. Järvenpää: Yrityssanoma Oy.

Pelastuslaki. 29.4.2011/279. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379#L3P11>. Viitattu 28.5.2018.

Piiroinen, T. 2007. Ohjaajan opas. Lasten osallistavien ryhmien ohjaamiseen. Kuunnelkaa meitä— Lasten osallisuushanke 2006—2007. Helsinki. Saatavissa: <https://nuorisoseurat.fi/wp-content/uploads/2016/12/mun-vuoro-osallisuusopas.pdf>. Viitattu 16.3.2019.

Poliisilaki. 22.7.2011/872. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/akup/2011/20110872#Pidp446664576>. Viitattu 28.5.2018.

Rikostaustaote lasten kanssa toimimiseen. Oikeusrekisterikeskus. 2018. Saatavissa: <http://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/asiakaspalvelu/rekisteritotteutjatodistukset/rikosrekisteri/rikostaustaote.html>. Viitattu 28.5.2018.

Saunamäki, M. & Säynäjoki, S. 2009. Ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden lähdeanalyysi ja lähteiden löytyvyys ja saatavuus eri kanavoissa. Tampereen yliopisto. Informaatiotutkimuksen laitos. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/80940/gradu03812.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 10.5.2019.

Suomen Punainen Risti. 2016. Kylkiasennolla turvataan hengitys. Saatavissa: https://www.punainenristi.fi/sites/frc2011.mearra.com/files/tiedostolataukset/2016_suomi_tajuttoman_ensiapu-_final.pdf. Viitattu 17.5.2018.

Suomen Punainen Risti. 2014. Muutamalla liikkeellä pelastat – näin käännät kylkiasentoon. YouTube-video. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=haVwNpe4SfQ>. Viitattu 10.2.2019.

Suomen Punainen Risti. 2019. Materiaalia lasten ja nuorten ensiapukoulutukseen. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://rednet.punainenristi.fi/node/7295> Viitattu 23.4.2019.

Suopajärvi, L. 2013. Opas projektiarviointiin. Lapin yliopisto. Rovaniemi. Saatavissa: <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=a6d01dd9-baad-408a-a6fb-5e131cf74ef5>. Viitattu: 1.4.2019.

Särkkä, S. 2012. Leikin ohjaamisen merkitys päiväkodin kasvatustyössä. Elinikäisen oppimisen ja kasvatuksen koulutus. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83588/gradu05924.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 18.4.2019.

THL. 2018. Tapaturmien ehkäisy. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy>. Viitattu 17.5.2018.

Tieliikennelaki. 3.4.1981/267. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267#L4P57>. Viitattu 28.5.2018.

Työturvallisuuslaki. 23.8.2002/738. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>. Viitattu 28.5.2018.

Vesterinen, P. 2001. Projektiopiskelu ja -oppiminen ammattikorkeakoulussa. Jyväskylän yliopisto. tutkimus. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13343/9513911691.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 10.5.2019.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Åkerfelt, T-L. & Laitinen, M. 2016. Opetushallitus. Leikki esiopetuksessa – tukimateriaali. Saatavissa: https://www.edu.fi/download/181135_leikki_esiopetuksessa_tukimateriaali.pdf. Viitattu 1.3.2019.

30.1.2019 Kokousmuistio

Aloitus 12.30

Lopetus 13.00

Opinnäytetyön aloituspalaveri.

Paikalla Rossi Pekka, Jutila Tommi, Centrian ohjaava opettaja ja Skypen välityksellä Aki Rätty.

- Kerrattu työn tavoite ja tarkoitus: Opettaa lapsille ensiaputaitoja.
  - Mitä tietoperustaa lisäksi: Lapsen kehitystaso, käytännön EA-aidot, toiminnallisen osuuden suunnitelma sekä välineistö. Tietoperustaa hyvän koulutuksen järjestämisestä.
  - Mitä meille hyötyä opinnäytetyöstä: Ammatillinen kasvu, omien ohjaustaitojen kehittäminen.
- Itse työstä: Pitää käyttää tieteellisiä lähteitä.

Perjantaiaksi 1.2. Saatekirjeen muokkaus ja lähetys ohjaaville opettajille (Lasten vanhempien hyväksyntä lapsen osallistumiseen ja valokuvaamiseen)

Keskiviikoksi 6.2. Palautekyselyn tekeminen lapsille (kysytään suullinen palaute ja kirjataan ylös?)
SEKÄ ohjaajille (Rasti ruutuun kysely ja vapaa sana?)

Lapsille diplomi päivään osallistumisesta.

SPR:n videoita saa käyttää esimerkiksi kylkiasentoon laittamisesta. (YouTube)

Työryhmän palaveri ja siitä muistion tekeminen. (Opettaja, työelämän yhteyshenkilö sekä opiskelijat)

7.2.2019 Kokousmuistio

Aloituspöytäkirja 12.34

Lopetus ajankohta 13.01

Palaveri, Ensiapupäivän suunnittelu, Skype-kokous.

Kokoukseen osallistujat, Pekka Rossi, Tommi Jutila, Aki Rätty, Centrian ohjaava opettaja ja työelämän yhteyshenkilö Riihihovin päiväkodista.

Kokoukseen ei päässyt osallistumaan OAMK:n ohjaava opettaja.

Ensiapupäivän tilat on tarkastettu ja infokirjeet on toimitettu.

Arviointilomakkeita täytyy vielä korjata.

Centria ammattikorkeakoululta sideharsoja ja tekoverta.

Opinnäytetyöntekijät hankkivat muut tarvittavat materiaalit ensiapupäivää varten.

Opinnäytetyöntekijät tekevät diplomit lapsille ensiapupäivää varten. Päiväkodilta lapset saavat mitallit sekä yhteistyökumppanilta (Tapiola) heijastimet.

Ensiapupäivän runko muutetaan päiväkodin rytmin mukaisesti huomioiden päiväkodin ruokailut ja arkirutiinit.

Ensiapupäivää varten toimitetaan asian omaisille;

- opinnäytetyösopimus
- salassapitosopimus
- yhteistyösopimus

Kokouksessa sovittiin, että kannuksen ambulanssissa työskentelevät ensihoitajat tulevat asiantuntijoiden roolissa tarkkailemaan ensiapupäivän toteutusta, mikäli mahdollista. Mikäli edellä mainittu ei onnistu, niin Riihihovin päiväkodin työntekijät (2) ovat asiantuntijoiden/tarkkailijoiden roolissa ensiapupäivänä.

Kesken eräinen opinnäytetyö on ollut päiväkodin yhteyshenkilön luettavissa ennen ensiapupäivän toteutusta. Opinnäytetyöstä saatu palaute on otettu huomioon ensiapupäivää suunnitellessa.

Valmis opinnäytetyö toimitetaan Riihihovin päiväkotiin.

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Kannuksen varhaiskasvutus / Riihihovin päiväkoti

Vastuuhenkilö organisaatiossa _____

Tutkimusluvan anoja(t) Jutila Tommi, Rossi Pekka, Rätty Aki

Osoite _____

Puhelin _____

Sähköpostiosoite _____

Rossi Pekka, 0[REDACTED]

pekka.rossi@centria.fi, tommi.jutila@centria.fi

Tutkimuksen nimi Toiminnallinen ensiapukoulutus 4-6 vuotiaalle lapsille

Tutkimuksen tarkoitus Opettaa 4-6-vuotiaalle lapsille turvallisuutta ja ensiaputaitoja

Tutkimuksen kohderyhmä Riihihovin vuoropäiväkodin 4-6 vuotiaat lapset

Aineiston keruun arvioitu ajankohta 11.2.2019

Tutkimusmenetelmä Toiminnallinen ensiapupäivä

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 30 / 6 20 18

Tutkimuksen ohjaaja Honkonen Teija

Lupa myönnetään

paikka Kannuksessa aika 7 / 2 20 19

☒ anomuksen mukaisesti ☐ muutosehdotuksin ☐ hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus

Phanna Kivijärvi

LIITTEET

☐ Tutkimussuunnitelma

☒ Kysely/haastattelulomake

☒ Muut liitteet, mitkä

Tutkimussuunnitelma

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Jutila Tommi Rossi Pekka Räty Aki	Aloituspäivämäärä 4/2018
Koulutusohjelma Sairaanhoidaja AMK	
Koulutusohjelman yliopettaja Hanna-Mari Pesonen	Opinnäytetyön ohjaaja Teija Honkonen
Opinnäytetyön työnimi (aihe) Toiminnallinen Ensiapukoulutus 4-6-vuotiaille lapsille	
Tutkimusongelma/kehittämistehtävä Mielestämme ensiapukoulutus kuuluu kansalaisten perustaitoihin ja haluamme tuoda ensiapukoulutuksen aina vain nuorempien saataville, jolla luodaan pohjaa ensiaputaidoille jo varhaisessa lapsuudessa.	
Opinnäytetyön tavoite ja rajausta/tutkimustulokset Opinnäytetyön tarkoituksena on toteuttaa toiminnallinen ensiapupäivä 4-6 vuotiaille, lapsen kehitystason mukaisesti. Opetamme lapsille tapaturmien ennaltaehkäisyä, avun hälyttämistä hätäkeskukseen soittamalla, kylkiasentoon kääntämisen ja pienten haavojen ensiavun. Ensiapupäivästä tehdään palautteiden pohjalta yhteenveto.	

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Päiväys	7.2.2019
Työelämäohjaajan allekirjoitus	Johanna Keskiö Johanna Keskiö
Opiskelijan allekirjoitus	Pekka / Pekka Rossi
Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus	P. Hämäläinen

Hei,

Olemme kolme sairaanhoitajaopiskelijaa ja olemme tulossa pitämään lapsille **ensiapupäivän 11.2.2019** Riilahovin päiväkotiin. Ensiapupäivän pidetään yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Ensiapupäivä on suunnattu päiväkodin 4-6 vuotiaille lapsille ja se kestää miltei koko päivän ajan, kello 13 saakka.

Ensiapupäivä koostuu neljästä ensiaputeemasta, joita ovat tapaturmien ennaltaehkäisy, hätäilmoituksen tekeminen, kylkiasentoon kääntäminen ja haavojen puhdistaminen sekä niiden sitominen. Ensiapupäivä on osa opinnäytetyötämme, joka kuuluu osaksi sairaanhoitajan opintojamme. Mikäli lapsi on estynyt osallistumaan ensiapupäivään, pyydämme vanhempia ilmoittamaan asiasta etukäteen päiväkodin henkilökunnalle. Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä ensiapupäivään liittyen Pekka Rossiin sähköpostilla pekka.rossi@centria.fi.

Ensiapupäivän aikana on tarkoitus valokuvata. Jos lastanne ei saa kuvata olkaa ystävällisesti yhteydessä päiväkodin henkilökuntaan.

Ystävällisin terveisin

Jutila Tommi, Rossi Pekka & Rätty Aki

Hei,

Olemme kolme sairaanhoitajaopiskelijaa ja olemme tulossa pitämään lapsille **ensiapupäivän 11.2.2019** Riihihovin päiväkotiin. Ensiapupäivä pidetään yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Ensiapupäivä on suunnattu päiväkodin 4-6-vuotiaille lapsille ja se kestää noin klo. 9-11.

Ensiapupäivä koostuu neljästä ensiaputeemasta, joita ovat tapaturmien ennaltaehkäisy, hätäilmoituksen tekeminen, kylkiasentoon kääntäminen ja haavojen puhdistaminen sekä sitominen. Ensiapupäivä on osa opinnäytetyötämme, joka kuuluu osaksi sairaanhoitajan opintojamme.

Ensiapupäivän aikana on tarkoitus valokuvata ja valokuvia tullaan käyttämään opinnäytetyössä. Ensiapupäivästä kerätään palautetta ja ne tullaan liittämään opinnäytetyöhön käyttäen lapsen etunimeä ja ikää.

Täytä ja palauta Riihihovin päiväkodin henkilökunnalle viimeistään perjantaina 8.2.2019:

Lapsen etunimi _____

Ikä ____

Lapsi osallistuu ensiapupäivään ____

Lapsi ei osallistu ensiapupäivään ____

Lasta saa kuvata ____

Lasta ei saa kuvata ____

Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä ensiapupäivään liittyen Pekka Rossiin, pekka.rossi@centria.fi

Ystävällisin terveisin,

Jutila Tommi, Rossi Pekka & Rätty Aki

Toiminnallinen ensiapupäivä 4-6 vuotiaille lapsille Riihihovin päiväkodissa 11.2.2019

Päivä alkaa noin. klo 9:00 ja päättyy noin. 10:50

9:00 Päivä alkaa, esittely ja kerrotaan mitä päivän aikana tapahtuu

- * Jokainen esittelee itsensä lyhyesti
- * Kerrotaan päivän kestosta ja kulusta

9:10-9:25 Tapaturmien ennaltaehkäisy

9:30-9:45 Hätät ilmoituksen tekeminen

9:40-10:00 Tauko / Ambulanssin esittely mahdollisuuksien mukaan

10:00-10:15 Haavojen puhdistaminen ja sitominen

10:15-10:30 Kylkiasentoon kääntäminen

10:30-10:50 Palaute ja purku lapset & henkilökunta sekä todistusten jako lapsille.

Aiheiden sisältö & toteutus

Tapaturmien ennaltaehkäisy

- * Mietitään yhdessä lasten kanssa missä ja miten tapaturmia voi tapahtua.
- * Kerrotaan yleisimpiä tapaturmien aiheuttajia ja kysytään lapsilta tietävätkö he miksi ei tiettyjä asioita saa tehdä.

- * Kysymykset;
- * Miksei saa juosta saksien kanssa? / Haava
- * Miksei saa juosta ruoka suussa? / Tukehtuminen
- * Miksi pitää käyttää heijastinta? / Liikenneonnettomuus
- * Miksi pitää käyttää turvavyötä? / Liikenneonnettomuus
- * Miksei korkealta saa hypätä? / Loukkaantuminen, murtuma
- * Miksei pistorasiaan saa koskea? / Sähköisku
- * Miksi pitää käyttää pyöräilykypärää? / Kaatuminen, haava
- * Miksei saa koskea kuumaan hellaan tai takkaan? / Palovamma
- * Miksei saa ottaa puukkoa ilman lupaa? / Haava

- * Perustellaan lapsille ikätason mukaisesti miksi tiettyjä asioita ei saa eikä kannata tehdä. / Onko kenellekään käynyt vahinkoja?

- * Asiat käydään läpi yhdessä lasten kanssa keskustellen ja motivoimalla lapsia aiheeseen liittyvillä kysymyksillä.

Hätät ilmoituksen tekeminen

- * Aloitetaan kysymällä lapsilta mikä on yleinen hätänumero ja milloin sinne pitää soittaa. / 112, hätänumerosta saa apua pelastus, ensihoito, poliisi

* Näytetään esimerkkisuoritus hätänumeroon soittamisesta ja annetaan lapsille mahdollisuus harjoitella hätänumeron soittamista ohjatusti pienryhmissä.

1. Kiireellinen hätätilanne?

2. Soita 112.

3. Vastaa kysymyksiin.

* Asia käydään läpi keskustelemalla ja motivoimalla lapsia aiheeseen liittyvillä kysymyksillä sekä ohjatulla harjoittelulla.

Haavojen puhdistaminen ja sitominen

- * Mietitään lasten kanssa, miten haavoja syntyy. Kysytään, onko kenelläkään koskaan tullut haavoja.
- * Kerrotaan miten ja miksi haava pitää puhdistaa lapsen kehitystason mukaisesti. / Puhdistus vedellä, pöpöt pois, kuivaaminen painamalla puhtaalla paperilla
- * Harjoitellaan haavan puhdistamista vedellä sekä laastarin laittoa/sidoksen tekemistä pienryhmissä.
- * Asia käydään läpi keskustelemalla ja motivoimalla lapsia aiheeseen liittyvillä kysymyksillä sekä ohjatulla harjoittelulla.
- * Välineinä tarvitaan tekoverta ja haavansidontaan välineitä, esim. laastaria.

Kylkiasentoon kääntäminen

* Kerrotaan miksi ja milloin kylkiasentoon pitää kääntää. /

Kaveri kaatuu maahan eikä herää puhutteluun. soita 112 tai káske aikuista soittamaan 112. Käännä kaveri kylkiasentoon.

- Nosta potilaan toinen käsi yläviistoon kämmen ylöspäin ja aseta toinen käsi rinnan päälle
- Nosta potilaan takimmainen polvi koukkuun
- Tartu potilasta hartiasta ja koukussa olevasta polvesta ja käännä hänet kyljelleen itseäsi päin
- Aseta käsi posken alle kämmenselkä ylöspäin
- Jätä päällimmäinen jalka suoraan kulmaan

- * Näytetään esimerkkisuoritus ja havainnollistetaan asiaa kuvien tai videoin.
- * Asia käydään läpi keskustelemalla lapsen kehitystason mukaisesti.
- * Harjoitellaan kylkiasentoon kääntämistä valvotusti pienryhmissä pareittain.

Palaute ja purku lapset & henkilökunta sekä todistusten jako lapsille.

- * Toteutukseen osallistuneille päiväkodin henkilökunnalle palautelomake.
- * Ensiapupäivään osallistuneille lapsille palautelomake, jossa hymynaama sekä sanallinen arviointi. Täytetään päivän lopussa aikuisten avustuksella.

* Diplomien ja mitaleiden jako sekä heijastimet kaikille päiväkodin lapsille, jotka ovat hoidossa maanantaina 11.2.2019

DIPLOMI

on osallistunut reippaasti ja rohkeasti Riihihovin
vuoropäiväkodissa järjestettyyn toiminnalliseen ensiapupäivään.

Ensiapupäivä järjestettiin 11.2.2019 kolmen
sairaanhoitajaopiskelijan toimesta.

Aiheina olivat;

- tapaturmien ennaltaehkäisy
- hätäilmoituksen tekeminen
- haavojen puhdistaminen ja sitominen
- kylkiasentoon kääntäminen

Jutila Tommi

Rossi Pekka

Räty Aki

Lapsille jaettiin diplomit koulutuksen päätteeksi. (Rossi, 2019)

Palautelomake

Ensiapupäivä 11.2.2019 Riihihovin päiväkot, Kannus

Vastaa seuraaviin kysymyksiin omin sanoin:

Miten ensiapupäivä vastasi odotuksiasi? _____

_____

Oliko ensiapupäivän sisältö suunniteltu hyvin? _____

_____

Olivatko aiheet kohderyhmälle sopivia? _____

_____

Olivatko ensiapupäivän toimijat perehtyneet aiheeseen riittävästi? _____

_____

Koetko ensiapupäivän olevan hyödyllinen kohderyhmälle? _____

_____

Kehitysehdotuksia: _____

_____

Vapaasana: _____

_____

Kiitos palautteesta!

Lasten palautelomake

Ensiapupäivä 11.2.2019 Riihihovin vuoropäiväkoti, Kannus

Ikä; _____

Sukupuoli; _____

Väritä hymiö, joka kuvaa mielestäsi parhaiten kysymyksen vastaustasi (kivaa, en tiedä, ei kivaa), palautelomakkeen voi täyttää yhdessä aikuisen kanssa ensiapupäivän lopussa. Avoimiin kysymyksiin aikuinen kirjoittaa lapsen kertoman vastauksen.

Piditkö ensiapupäivästä:

Opitko uusia asioita:

Haluaisitko osallistua ensiapupäivään uudestaan:

Mikä oli kivointa: _____

Mitä opin ensiapupäivässä: _____

Kiitos palautteesta!

Ensiapupäivän teemaan sopiva 112-kyltti. (Rossi, 2019)

Hätänumeroon soittamista opetellaan tarinoiden kautta, apuna myös leikkiautot. (Rossi, 2019)

(Papunet)

Olette leikkimässä leikkipuistossa ja näette epäilyttävän miehen isojen pihtien kanssa pyörätelineen luona. Mies katkaisee pihdeillä pyörän lukon ja vien pyörän mukaan. Mitä teette ja mihin soitate?

- Soita hätänumeroon 112, vastaa hätäkeskuspäivystäjän esittämiin kysymyksiin. Älä itse yritä puuttua tilanteeseen.

(Papunet)

Näette päiväkodin ikkunasta, kun viereisen talon varastorakennus palaa. Mitä teette ja mihin soitate?

- Soita hätänumeroon 112, vastaa hätäkeskuspäivystäjän esittämiin kysymyksiin, kerro aikuiselle tulipalosta ja varoita muita lähistöllä olevia.

(Papunet)

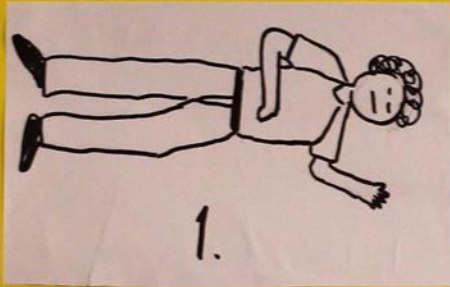
Olette kaverin kanssa leikkimässä leikkipuistossa, kun kaveri yhtäkkiä kaatuu, eikä enää juttele. Mitä teette ja mihin soitatte? Tämän aihe johdatteli hyvin lapset seuraavaan aiheeseen eli kylkiasentoon kääntämiseen.

- Soita hätänumeroon 112, vastaa hätäkeskuspäivystäjän esittämiin kysymyksiin ja käännä tajuton kylkiasentoon.

Hätänumeroon 112 soittamisen harjoittelu jatkuu ja poliisi auto kiertää lapsilla. (Rossi, 2019)

KYLKIASENTTOON KÄÄNTÄMINEN:

© E. Kauppinen

Kylkiasentoon kääntäminen piirros havainnollistamaan opetusta. (Rossi, 2019)

SPR:n videon avulla käydään läpi kylkiasentoon kääntämistä. (Leppälä, 2019)

Kylkiasentoon kääntäminen. Vaihe yksi, herättele potilasta ja aseta lähempi käsi yläviistoon. (Leppälä, 2019)

Kylkiasentoon kääntäminen. Vaihe kaksi, nosta ulompi käsi rinnan päälle sekä ulompi jalka koukkuun. (Leppälä, 2019)

Vaihe kolme, käännä potilas kylkiasentoon ja avaa hengitystiet. (Leppälä, 2019)

Kylkiasentoon kääntämistä harjoiteltiin pienryhmissä ohjaajien avustuksella. (Leppälä, 2019)

Lapset pääsivät kääntämään myös ohjaajia kylkiasentoon. (Leppälä, 2019)

Ensiapupäivän lopuksi asioita kerrattiin ja kerättiin palaute, minkä jälkeen lapset saivat diplomit, heijastimet ja mitalit osallistumisesta. (Arola, 2019)